

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการฟอกเงิน กรณีทำธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์

1. การรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงิน

1.1 การรายงานธุรกรรม (สีหนาท ประยุรรัตน์, 2542, หน้า89-91)

- (1) ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (2) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือ
- (3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมตาม (1) หรือ (2) หรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินได้รายงานไปแล้ว ให้สถาบันการเงินรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยไม่ชักช้า”

กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กำหนดว่า เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็น

1. ธุรกรรมที่ใช้เงินสดจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่าล้านบาทขึ้นไป
2. ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าล้านบาทขึ้นไป”

ดังนั้น เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน เช่น การฝากเงิน การถอนเงิน สด การซื้อตราสารการเงินด้วยเงินสด เช่น นำเงินมาซื้อเช็ค ตราฟต์ การจ่ายเงินสด เพื่อชำระหนี้ และปรากฏว่าธุรกรรมนั้นมีการใช้เงินสดจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่าล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าล้านบาทขึ้นไป หรือในกรณีที่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่า

นั้นขึ้นไป หรือเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไป หรือไม่ก็ตาม สถาบันการเงินจะต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จึงพอสรุปได้ว่า หากมีลูกค้ามาทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ดังนี้

1. ลูกค้านำเงินสดมาจำนวนสามล้านบาท เพื่อมาฝากธนาคารในบัญชีเงินฝากของบุคคลคนเดียวกัน โดยแยกเงินสดเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งจำนวนหนึ่งล้านบาทเสนอขาย ส่วนที่สองจำนวนหนึ่งล้านบาท กรณีดังกล่าว ก็ไม่ต้องรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสด เพราะไม่เกินสองล้านบาท แต่อาจจะต้องรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย เพราะเป็นธุรกรรมที่ได้กระทำโดยหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องถูกรายงานเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสด ในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยนี้จะต้องรายงานธุรกรรมทั้งสองรายการ

2. ลูกค้านำเงินสดมาจำนวนสามล้านบาท เพื่อนำมาซื้อแคนเชียร์เช็คจำนวนสองฉบับๆ แรกจำนวนสองล้านบาท และอีกฉบับจำนวนหนึ่งล้านบาท เพื่อสั่งจ่ายให้กับบุคคลสองคน ก็ให้รายงานเฉพาะธุรกรรมที่ใช้เงินสดจำนวนสองล้านบาทมาซื้อแคนเชียร์เช็ค แต่แคนเชียร์เช็คอีกฉบับที่นำเงินสดจำนวนหนึ่งล้านบาทมาซื้อ ไม่ต้องรายงาน เพราะเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดจำนวนไม่เกินสองล้านบาท

3. ลูกค้าถอนเงินจำนวนสามล้านบาท โดยถอนเงินแล้วได้นำเงินสดจำนวนสองล้านบาทเข้าบัญชีเงินฝากให้นาย ก. และเงินสดอีกหนึ่งบ้านบาทได้นำเข้าบัญชีเงินฝากของนาย ข. ดังนี้ ให้รายงานการทำธุรกรรมการถอนเงินจำนวนสามล้านบาท และรายงานการทำธุรกรรมการฝากเงินเข้าบัญชีนาย ก. จำนวนสองล้านบาท สำหรับธุรกรรมการฝากเงินเข้าบัญชีนาย ข. ไม่ต้องรายงาน เพราะเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดจำนวนสองล้านบาท

4. ลูกค้าที่ได้จดทะเบียนจำนวนที่ดินเป็นเงินจำนวนห้าล้านบาทหรือมากกว่าห้าล้านบาท เพื่อเป็นหลักประกันการกู้เงินจากธนาคาร ธนาคารต้องรายงานการทำธุรกรรม หากไม่ถึงห้าล้านบาท ไม่ต้องรายงาน

จะเห็นได้ว่าสถาบันการเงินไม่จำเป็นต้องรายงานการทำธุรกรรมของลูกค้าทุกเรื่องที่มีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน แต่จะรายงานเฉพาะการทำธุรกรรมที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น และในขณะเดียวกันหากมีการทำธุรกรรมที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด สถาบันการเงินก็ต้องมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมนั้นๆ ทุกเรื่อง ทุกรายการ โดยไม่มีข้อยกเว้นเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม ตามกฎหมายที่ 5 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดข้อยกเว้นบางประการไว้ให้สถาบันการเงินต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่

ว่าจะเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่าหนึ่งล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าหนึ่งล้านบาทขึ้นไปก็ตาม กล่าวคือ

(1) ธุรกรรมที่ประมวลมากษัตริย์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชเทวี หรือพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไปจนถึงชั้นเจ้าฟ้า เป็นคู่กรณี

(2) ธุรกรรมที่รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นคู่กรณี

(ก) มูลนิธิชัยพัฒนา

(ข) มูลนิธิส่งเสริมศิลปะเชิงพาณิชย์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

(ค) มูลนิธิสายใจไทย

(3) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์ที่ทำกับสถาบันการเงิน เว้นแต่

(ก) ธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินในประเทศโดยใช้บริการทางเนตตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริการทางเนต หรือที่เป็นการโอนเงินข้ามประเทศระหว่างธนาคารโดยใช้บริการของเอส ดับเบิลยู ไอ เอฟ ที เอส ซี (S.W.I.F.T.s.c) โดยย่อมาจาก “Society For Worldwide Interbank Financial Telecommunication, Limited Co-operative Society”

(ข) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นเรือสำปั้น เรือที่มีรำวงตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ที่มีรำวงตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป รวมทั้งแพด้วย

(ค) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นyan พาหนะ เครื่องมือ หรือเครื่องจักรกลอื่นใด

(4) การทำสัญญาประกันวินาศภัย เว้นแต่การซื้อประกันทุนตามสัญญาประกันวินาศภัยที่คาดว่าจะต้องจ่ายตั้งแต่สิบล้านบาทขึ้นไป

(5) การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทโอนเป็นที่สาธารณะโดยชน์หรือการได้มาโดยการครอบครองหรือโดยอายุความตามมาตรา 1382 หรือ มาตรา 1401 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1.2 แนวทางปฏิบัติโดยทั่วไปเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม

ตามคู่มือการปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมสำหรับสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการหรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือเคลื่อนย้ายเงินทุนของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับเดือนมกราคม 2544 ได้กำหนดแนวทางในการรายงานธุรกรรมไว้ดังนี้

1. การรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินที่มีนิติบุคคลเฉพาะกิจตามกฎหมายระหว่างประเทศที่ 1 (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ต้องแยกกันรายงาน โดยสถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมที่ลูกค้าทำกับสถาบันการเงินนั้นๆ และนิติบุคคลเฉพาะกิจรายงานการทำธุรกรรมที่ลูกค้าทำกับนิติบุคคลเฉพาะกิจ เนื่องจากสถาบันการเงินและนิติบุคคลเฉพาะกิจเป็นนิติบุคคลต่างกัน

นิติบุคคลเฉพาะกิจ หมายถึง นิติบุคคลเฉพาะกิจตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ อันได้แก่ พระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ.2540 และบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

2. การรายงานธุรกรรมเงินสด ให้ยึดถือการบันทึกทางบัญชีของสถาบันการเงินที่ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ โดยรายงานธุรกรรมเงินสดเฉพาะกรณีที่มีการรับหรือจ่าย เป็นเงินสดเท่านั้น

การทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด เช่น ฝากเงินสด ถอนเงินสด การซื้อตราสารการเงินด้วยเงินสด (เช่นการนำเงินสดมาซื้อเช็ค ตราฟต์) การขายตราสารการเงิน ซื้อเงินตราต่างประเทศขายเงินตรา ต่างประเทศ

3. กรณีธุรกรรมที่ต้องรายงานเป็นธุรกรรมที่กระทำโดยสถาบันการเงินที่เป็นรัฐวิสาหกิจ หากมีการทำธุรกรรมที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องรายงาน ณ สถาบันการเงินที่เป็นรัฐวิสาหกิจสถาบัน การเงินที่เป็นรัฐวิสาหกิจนั้นก็มีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมตามกฎหมาย แต่หากสถาบันการเงินที่ เป็นรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ ก็เป็นธุรกรรมที่ได้รับ การยกเว้น ไม่ต้องรายงานตามความในกฎหมายระหว่างประเทศที่ 5 (พ.ศ.2543) ออกตามความใน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 13 บัญญัติว่า เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อ สำนักงาน เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าว

ตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์นำเงินมาฝากยังธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยธนาคาร อาคารสงเคราะห์เป็นผู้ทำธุรกรรม ธนาคารอาคารสงเคราะห์จะต้องรายงานการทำธุรกรรมของ ธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารพาณิชย์เป็นผู้รับทำธุรกรรม ธนาคารพาณิชย์ไม่ต้องรายงานการทำ ธุรกรรมของธนาคารอาคารสงเคราะห์ เพราะเป็นธุรกรรมที่กระทำโดยธนาคารอาคารสงเคราะห์ซึ่ง เป็นรัฐวิสาหกิจเป็นคู่กรณี

4. การรายงานธุรกรรมที่โดยปกติสถาบันการเงินไม่อาจจดให้ผู้ทำธุรกรรมลงลายมือชื่อหรือบันทึกข้อเท็จจริงให้ครบถ้วนได้ เช่น ผู้ทำธุรกรรมอยู่ต่างประเทศหรือธุรกรรมระหว่างสถาบันการเงิน ในกรณีดังกล่าว สถาบันการเงินจะใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมรูปแบบอื่นที่มีข้อมูลเป็นแบบเดียวกันแบบ ปปง. โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนก็ได้

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้กำหนดให้สถาบันการเงินสามารถออกแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของตนเองเพื่อใช้งาน และรายงานการทำธุรกรรมไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ตามรูปแบบการสร้างแฟ้มข้อมูลจากแบบรายงาน ปปง. ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดไว้ ซึ่งแต่ละสถาบันการเงินอาจสร้างแบบการรายงานของตนเองออกใช้ได้โดยไม่ต้องใช้แบบ ปปง. ของสำนักงาน เพียงแต่แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สถาบันการเงินสร้างขึ้นใหม่นั้นต้องมีข้อมูลครบถ้วนเป็นแบบเดียวกันแบบ ปปง. และได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานก่อนเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีความประสงค์ให้สถาบันการเงินเกิดความสะดวก รวดเร็ว และมีความคล่องตัวในการรายงานการทำธุรกรรม

5. การเก็บรักษาเอกสารต้นฉบับนั้น ให้เก็บโดยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยวิธีการอื่นใดที่สามารถทำให้เห็นเป็นภาพเอกสารต้นฉบับได้

6. สถาบันการเงินจะต้องแจ้งผลสรุปการรายงานการทำธุรกรรมตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้มาให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ ทุกระยะ 6 เดือน โดยที่ให้แจ้งเป็นหนังสือมาษยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือส่งเป็นอีเมล์ มาที่ “info@amlo.go.th” ตามที่กำหนดไว้ สำหรับในแต่ละระยะเวลาของเดือน ได้ที่ไม่มีการทำธุรกรรมก็ให้แจ้งมาในสรุปผลการรายงานการทำธุรกรรมด้วย

สถาบันการเงินได้ที่ไม่ได้แจ้งสรุปผลการรายงานการทำธุรกรรมตามความในข้อนี้จะถือว่าสถาบันการเงินนั้นไม่มีการทำธุรกรรมตามหลักเกณฑ์และวิธีการทำกฎหมายกำหนดไว้เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ไม่มีการรายงานดังกล่าวเลย

1.3 การรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ตามคู่มือการปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมสำหรับสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการหรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือเคลื่อนย้ายเงินทุนของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับเดือนมกราคม 2544 ได้กำหนดแนวทางในการรายงานธุรกรรมไว้ดังนี้

1. ในกรณีที่มีการทำธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินและมีการใช้เงินสดเป็นปัจจัยในการชำระเงิน (ไม่ใช่การทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดโดยตรง เช่น การฝาก หรือถอนเป็นเงินสด) ให้สถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นหลัก โดยใช้แบบปปง. 1-02 หรือ แบบ ปปง.1-04-2

2. ในกรณีที่มีการทำธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินในประเทศโดยใช้บริการบาทเนต ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริการบาทเนต หรือที่เป็นการโอนเงินข้ามประเทศระหว่างธนาคารโดยใช้บริการของ เอส ดับเบิลยู ไอ เอฟ ที เอส ซี และใช้เงินสดเป็นปัจจัยในการทำธุรกรรม มีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่าหนึ่นห้าสิบไป ในรายงานการทำธุรกรรมโดยใช้แบบปปง. 1-02 แต่เพียงอย่างเดียว

3. การรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตึก roman บ้านช่อง อนุสาวรีย์ สะพาน เจดีย์ เป็นต้น ให้ถือว่าวันที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเป็นวันที่ทำธุรกรรม เช่น วันจดทะเบียนจำนองที่ดิน ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึง อสังหาริมทรัพย์บางประเภทที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการจดทะเบียนสิทธิเป็นหลักประกันด้วย เช่น การจดทะเบียนจำนองเครื่องจักร เป็นต้น

สำหรับสังหาริมทรัพย์ประเภทอื่นๆ ที่ไม่ต้องจดทะเบียนสิทธิ ให้ถือว่าวันที่ทำสัญญา จำนำหรือวันที่ทำสัญญาเปลี่ยนแปลงสิทธิในสังหาริมทรัพย์นั้นๆ เป็นวันทำธุรกรรม

กรณีการโถ่ถอนการจำนอง ให้ใช้วันที่สถาบันการเงินดำเนินติดตอรัฐกับลูกค้าเกี่ยวกับการโถ่ถอนตามสัญญาจำนองเป็นวันทำธุรกรรม ทั้งนี้ การรายงานการทำธุรกรรมดังกล่าว ให้ถือเอา มูลค่าทรัพย์สินเป็นหลักในการรายงาน

4. กรณีทรัพย์สินเป็นอสังหาริมทรัพย์หากการประเมินของสำนักงานที่ดินกับราคากำไรเมินของสถาบันการเงินมีความแตกต่างกันให้ใช้ราคากำไรเมินที่สูงกว่าเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาค่าทรัพย์สินที่ต้องรายงาน แต่สำหรับสังหาริมทรัพย์ที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมก็ให้ใช้ราคากำไรเมินของสถาบันการเงิน หรือมูลค่าของทรัพย์สิน ณ วันที่มีการบันทึกบัญชีเป็นเกณฑ์ในการรายงาน

5. สถาบันการเงินจะต้องรายงานการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันการเงินเป็นคู่กรณีทั้งในฐานะผู้ซื้อหรือผู้ขายด้วย หรือในฐานะอื่นใดที่สถาบันการเงินเป็นคู่กรณีทุกครั้ง ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงการที่สถาบันการเงินจัดซื้อหรือขายหรือทำธุรกรรมกับสังหาริมทรัพย์อื่นๆ ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ต้องรายงานการทำธุรกรรมที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

6. การธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นการเช่นอสังหาริมทรัพย์ หรืออสังหาริมทรัพย์ ให้ถือเอามูลค่าของทรัพย์สินที่เข้าเป็นเกณฑ์ในการรายงาน และให้นับวันที่ทำสัญญาเข้าเป็นวันที่ทำธุรกรรม

ในกรณีที่เป็นการรายงาน เช่นทรัพย์สินแต่เพียงบางส่วน ให้ถือเอามูลค่าของทรัพย์สินเฉพาะส่วนนั้นเป็นเกณฑ์ในการรายงาน เช่น การเช่าพื้นที่ในอาคาร ให้ถือเอามูลค่าของพื้นที่เฉพาะส่วนที่เข้าเป็นมูลค่าของทรัพย์สิน เป็นเกณฑ์ในการรายงาน

7. การรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินให้ถือหลักปฏิบัติดังต่อไปนี้

7.1 กรณีทรัพย์สินที่ทำธุรกรรมมีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาท หรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไป การพิจารณาวันที่ทำธุรกรรมตามธุรกรรมตามข้อนี้ ให้ถือแนวทางปฏิบัติตาม ข้อ 3 เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

7.2 กรณีธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้กระทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกันมีมูลค่าทรัพย์สินรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาท หรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไป การพิจารณาเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ทำสัญญาภูมิเจนจำนวนสิบล้านบาท โดยมีที่ดินสิบแปลงแปลงละหนึ่งล้านบาทมาจดจำนำลงเป็นหลักประกัน เป็นการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เดียวก็อกรถูกใจเงิน ซึ่งกรณีดังกล่าวมีมูลค่าทรัพย์สินรวมกันตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไปต้องรายงาน โดยให้ถือเอาวันที่ทำสัญญาภูมิเจนซึ่งเป็นสัญญาประชานเป็นวันที่ทำธุรกรรม ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่า การทำธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวทรัพย์สินนั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องรายงานอยู่แล้วด้วย หากทรัพย์สินนั้นไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องรายงานก็ไม่ต้องรายงาน

8. ทรัพย์สินที่เป็นเครื่องมือ หรือเครื่องจักรกล ให้มีความหมายดังต่อไปนี้

8.1 เครื่องมือ หมายถึง สิ่งของที่ใช้ในการงาน

8.2 เครื่องจักร หมายถึง ลิ่งที่ประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้กำเนิดพลังงาน เปลี่ยน หรือแปลงสภาพ พลังงาน หรือส่ง พลังงานอื่นใด และให้หมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ เช่น สายพาน เพลาเกียร์ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำงานสนองกันด้วย รวมทั้ง กลอุปกรณ์ที่ประกอบขึ้นเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตลอดจนเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในการส่งถ่ายแรงไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน และเครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติทำหน้าที่เหมือนสมองกล ใช้สำหรับแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งที่ง่าย และซับซ้อน โดยวิธีทางคอมพิวเตอร์ ด้วย

ทั้งนี้ การรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินตามข้อ 8.1 และข้อ 8.2 จะต้องเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาท หรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไปด้วย

1.4 ประเภทธุกรรมที่ทำกับสถาบันการเงิน

ในการทำธุกรรมกับสถาบันการเงินสามารถแยกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ ธุกรรมที่ใช้เงินสด ธุกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินและธุกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอธิบายได้ดังนี้

1. ธุกรรมที่ใช้เงินสด

ธุกรรมที่ใช้เงินสด หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญาหรือการดำเนินการใดๆ กับสถาบันการเงินที่กระทำโดยใช้เงินสด

เงินสด หมายความว่า ชนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

การทำธุกรรมที่ใช้เงินสด เช่น ฝากเงินสด ถอนเงินสด การซื้อตราสารการเงินด้วยเงินสด (เช่นการนำเงินสดมาซื้อเช็ค คราฟต์) การขายตราสารเงิน ซื้อตราสารต่างประเทศ ขายเงินตราต่างประเทศ

2. ธุกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน

1) ทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์

เช่น ตราสารการเงิน ธุกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน (ที่เป็นตราสาร) หมายถึง กิจกรรมทางการเงินที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา หรือการดำเนินการใดๆ กับสถาบันการเงินที่กระทำโดยใช้ตราสารการเงิน ธุกรรมที่เป็นสังหาริมทรัพย์ (ตราสารการเงิน) ได้แก่ ธุกรรมที่เกี่ยวกับการซื้อ/ขาย ตราสารการเงิน ตลาดเงินทุนและตลาดทุน รวมถึงกิจกรรมทางการเงินต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ตัวสัญญาใช้เงิน ตัวแลกเงิน การรับรอง อาไว ตัวเงินต่างๆ
- เช็ค (เช่น เช็คล่วนบุคคล เช็คของขวัญ เช็คเดินทาง)
- คราฟต์
- บัตรเงินฝาก
- พันธบัตรต่างๆ
- หลักทรัพย์ หน่วยลงทุน ตราสารอนุพันธ์
- การให้สินเชื่อลักษณะต่างๆ (เช่น เงินกู้ เงินเบิกเกินบัญชี L/C ธุรกิจให้เช่าเชื้อ)
- การทำประกันชีวิต ประกันวินาศภัย

2) ทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์

เช่น การซื้อขาย โอน คำประกัน ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง เป็นต้น

ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา หรือการดำเนินการใดๆ กับสถาบันการเงินซึ่งใช้ทรัพย์สินประกอบการทำนิติกรรมสัญญา หรือการดำเนินการนั้น

ประเภทธุรกรรม เช่น จำนวน การขายฝาก

ประเภททรัพย์สินที่ใช้ทำธุรกรรม เช่น ที่ดิน ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สิ่งปลูกสร้าง

วัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม เช่น ใช้ที่ดินเป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อ

3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่าหนึ่งล้านบาทขึ้นไป หรือ ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าหนึ่งล้านบาทขึ้นไปหรือไม่ก็ตาม

ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย หมายความว่า

3.1) ธุรกรรมที่มีความซับซ้อนผิดไปจากการทำธุรกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำกันอยู่ตามปกติ

3.2) ธุรกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ

3.3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลอกเลี้ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ

3.4) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับการน้อโงงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการยักขอกหรือฉ้อโงงประทุยร้ายต่อทรัพย์หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการชนาการพาณิชย์ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ความผิดเกี่ยวกับการโจรกรรมทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบบนนีศุลกากร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ตาม

2.1 การเดินทางของลูกค้าสถาบันการเงิน

2.1.1 วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 20 บัญญัติว่า “ให้สถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนทำธุรกรรมตามที่กำหนดในกฎหมายระหว่างประเทศ เว้นแต่ลูกค้าได้แสดงตนไว้ก่อนแล้ว”

การแสดงตนในวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด มาตรา 13 เพื่อทราบว่าลูกค้าเป็นใคร อยู่ที่ใด และประกอบอาชีพอะไร มีสถานทำงานอยู่ที่ใด มีสถานที่ในการติดต่อได้สะดวกที่ได้รวมทั้งข้อมูลอื่นเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ลูกค้าจะต้องแสดงชื่อ ที่อยู่ อาชีพ และ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เป็นความจริง จะใช้ชื่อปีก่อน หรือข้อมูลที่ไม่ตรงกับความจริงไม่ได้โดยสถาบันการเงินอาจตรวจสอบได้จากเอกสารหลักฐาน เช่น บัตรประชาชนของลูกค้า เว้นแต่ ลูกค้าของสถาบันการเงินนั้นจะได้แสดงตนไว้ก่อนแล้ว หมายความว่า สถาบันการเงินไม่จำเป็นต้องให้ลูกค้าแสดงตนทุกรอบ หากสถาบันการเงินนั้นจัดให้ลูกค้าได้มีการแสดงตนไว้แล้ว เช่น นาย ก. ลูกค้าขอเปิดบัญชีกับธนาคาร ในเบื้องต้นธนาคารจะให้สถานภาพ สัญชาติ หลักฐาน สำคัญประจำตัวประจำตัวบุคคล ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน อิซิพ สตานที่ทำงานและ หมายเลขโทรศัพท์ สถานที่สะดวกในการติดต่อ ต่อมนาย ก. มาติดต่อธนาคารเพื่อฝากเงินอีกจะกี่ ครั้งกี่ตาม ในกรณีเช่นนี้ ธนาคารไม่ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตนอีก เพราะเหตุที่ลูกค้าได้แสดงตนและ ได้ให้ข้อมูลกับธนาคาร ไว้แล้ว ธนาคารมีหน้าที่จัดให้ลูกค้าแสดงตนเฉพาะการทำธุรกรรมครั้งแรก เท่านั้น

เป็นไปตามกฎหมาย ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดว่า ให้สถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกรอบ ก่อนการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 เว้นแต่ลูกค้าได้แสดงตนไว้ก่อนแล้ว

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงิน ได้กำหนดวิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินไว้ดังนี้

1. การแสดงตนของลูกค้าซึ่งเป็นบุคคลธรรมด้า อย่างน้อยต้องแสดงข้อมูลและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- ชื่อและนามสกุล
- เลขประจำตัวประชาชน หรือเลขหนังสือเดินทางในกรณีที่เป็นคนต่างด้าว
- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน หรือถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยในกรณีที่เป็นคนต่างด้าว
- วัน เดือน ปี เกิด
- เพศ
- สถานภาพ
- สัญชาติ

- หลักฐานสำคัญประจำตัวบุคคล ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัว ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หนังสือเดินทาง หรือเอกสารประจำตัว อื่นที่ออกโดยทางราชการ

- อิซิพ สตานที่ทำงาน และหมายเลขโทรศัพท์
- สถานที่สะดวกในการติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์
- สถานที่สะดวกในการติดต่อ และหมายเลขโทรศัพท์

- ลายมือชื่อผู้ทำธุรกรรม

ข้อมูลข้างต้นส่วนใหญ่จะปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชนอยู่แล้ว ยกเว้น เพศ สถานภาพ สัญชาติ จะมีปรากฏในทะเบียนบ้าน คำว่า สถานภาพ หมายถึง สถานภาพของบุคคลนั้น เช่น เป็นเจ้าบ้าน เป็นผู้อาศัย เป็นต้น

2. ในกรณีที่สถาบันการเงินสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตามข้อ 1 ด้วย วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันการเงินอาจให้ลูกค้าแสดงตนด้วยการแสดง證明ชื่อ นามสกุล วันเดือน ปีเกิด เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อผู้ทำธุรกรรมก็ได้

ทั้งนี้ เพราะสำนักงานสามารถตรวจสอบข้อมูลส่วนอื่นๆ ของลูกค้าสถาบันการเงิน นอกเหนือจากนี้ เช่น เพศ สัญชาติ ที่อยู่ได้จากฐานข้อมูลการทะเบียน สำนักทะเบียนกลางกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดังนั้น หากสถาบันการเงินสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ดังกล่าว ได้โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ตรวจสอบจากฐานข้อมูลกลางของสถาบันการเงินเอง (ถ้ามี) สถาบันการเงินอาจ ให้ลูกค้าแสดงตนด้วยการแสดงตนเฉพาะชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปี เกิด เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อผู้ทำธุรกรรมก็ได้ ทั้งนี้ ถ้าสำนักงานได้ทั้งชื่อ นามสกุล และเลขบัตรประจำตัวประชาชน จะสามารถยืนยันความถูกต้องได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน เพราะชื่อ และ นามสกุลของบุคคลในประเทศไทยมีซ้ำกันมาก

3. การแสดงตนของลูกค้าซึ่งเป็นนิติบุคคลอย่างน้อยต้องแสดงข้อมูลและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- ชื่onnитибукол
- เลขประจำตัวผู้เสียภาษี
- สถานที่ตั้ง และหมายเลขโทรศัพท์
- ประเภทการประกอบการ
- หนังสือรับรองข้อความในทะเบียนที่นายทะเบียนออกไม่ให้เกินหนึ่งเดือน
- ตราประทับของนิติบุคคล (ถ้ามี)
- บัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากร
- ลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคล

ข้อมูลที่เกี่ยวกับชื่onnитибукол สถานที่ตั้ง ปรากฏอยู่ที่หนังสือรับรองนิติบุคคล เลขประจำตัวผู้เสียภาษี ประเภทการประกอบการจะมีปรากฏอยู่ที่ ก.พ. 01 (แบบคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม) และ ก.พ. 20 (ใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม) และบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี

2.1.2 การให้ลูกค้าของสถาบันการเงินบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 21 บัญญัติว่า “การทำธุรกรรมตามมาตรา 13 ให้สถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ลูกค้าปฏิเสธที่จะทำบันทึกข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันการเงินจัดทำบันทึกข้อเท็จจริงเอง แล้วแจ้งให้สำนักงานทราบทันที

บันทึกข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งและวรรณสอง ให้เป็นไปตามแบบ รายการหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน เช่น การฝากเงิน การถอนเงิน หรือการโอนเงิน สถาบันการเงินต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรมนั้นๆ (มาตรา 20) วิธีการแสดงตนของลูกค้าจะต้องเป็นไปตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของสถาบันการเงิน เช่น ในกรณีที่เป็นบุคคลธรรมชาติ จะต้องแสดงชื่อและนามสกุล ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน วันเดือนปีเกิด เพศ สถานภาพ สัญชาติ อาชีพ สถานที่ทำงาน และหมายเลขโทรศัพท์ฯลฯ ในกรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคลก็จะต้องแสดง ชื่อนิติบุคคล สถานที่ตั้ง และหมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ประเภทการประกอบการ ตราประทับของนิติบุคคล (ถ้ามี) ลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคล ฯลฯ

หลังจากที่ลูกค้าได้แสดงตนแล้วพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 21 กำหนดให้สถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรมในการบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินจะต้องรายงานต่อสำนักงานกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กำหนดให้ใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมสำหรับการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณี ซึ่งก็คือแบบรายงานการทำธุรกรรมตามกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งมีทั้งสิ้น 3 แบบคือ

1. แบบ ปปง. 1 – 01 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด)
2. แบบ ปปง. 1 - 02 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน)
3. แบบ ปปง. 1 – 03 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย)

ในกรณีที่สถาบันการเงินเป็นบริษัทประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย ให้ใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมตามแบบ ปปง. 1 – 04 – 02 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด (ธุรกิจประกันชีวิต) แบบ ปปง.

1 – 04 – 02 (รายงานการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน (ค่าสินใหม่ทดแทนของธุรกิจประกันวินาศภัย)) และแบบ ปปง. 1 – 04 – 03 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) แทนแบบรายงานการทำธุรกรรมตามแบบ ปปง. 1 – 01 แบบ ปปง. 1.02 และแบบ ปปง. 1 – 03

สถาบันการเงินอาจใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมรูปแบบอื่นที่มีข้อมูลเดียวกันกับแบบรายงานข้างต้นโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ (ระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์)

เมื่อสถาบันการเงินจัดให้ลูกค้าแสดงตนและกรอกแบบรายงานการทำธุรกรรมแล้ว สถาบันการเงินจะต้องส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อธุรกรรมมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนตึ้งแต่สองล้านบาทหรือกว่าสองล้านบาทขึ้นไป หรือ
2. ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าตึ้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไป หรือ
3. ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสด หรือเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมีมูลค่าเป็นจำนวนเท่าไรก็ตาม

เมื่อลูกค้าไม่ยอมรับบันทึกข้อเท็จจริงหรือปฏิเสธที่จะลงลายมือชื่อในบันทึกดังกล่าว สถาบันการเงินจะต้องจัดทำบันทึกข้อเท็จจริงนั้นเอง โดยระบุข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏในขณะทำธุรกรรมแล้วแจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบทันที

อย่างไรก็ตาม กรณีเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย สถาบันการเงินก็คงต้องเป็นผู้รายงานและบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเองคงไม่ต้องจัดให้ลูกค้าเป็นผู้บันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

2.1.3 การบันทึกข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมในแบบรายงานการทำธุรกรรม
 การบันทึกข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมในแบบรายงานการทำธุรกรรมนั้นตามคู่มือการปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม สำหรับสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพ เกี่ยวกับการดำเนินการ หรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือเคลื่อนย้ายเงินทุนประจำเดือน มกราคม 2544 เรื่อง การบันทึกข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมในแบบรายงานการทำธุรกรรม ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ในหลักเกณฑ์ และแนวทางໄว้ดังนี้

1. ในรายงานตามแบบรายงานการทำธุรกรรม หรือรายงานธุรกรรมโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์สถาบันการเงินผู้รายงานจะต้องระบุเลขที่สถาบันการเงินตามรหัสที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดໄว้เท่านั้น สำหรับเลขที่สาขา และเลขลำดับรายงานการ

ทำธุกรรม สถาบันการเงินกำหนดเองได้ แต่ต้องระบุเลขที่สาขา และเลขลำดับรายงานมาในรายการทำธุกรรมทุกครั้ง

2. กรณีสถาบันการเงินประกอบธุรกิจอื่นที่มีอยู่ในหลักเกณฑ์ต้องรายงาน ตัวอย่างเช่น หากสถาบันการเงินได้ประกอบธุรกิจประกันชีวิตด้วย เช่น ธนาคารออมสิน ก็ให้ใช้แบบ ปปง.1–04–1 แบบ ปปง. 1 – 04 – 2 และแบบ ปปง. 1 – 04 – 03 รายงานการทำธุกรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตนี้แล้วแต่กรณี

3. การบันทึกข้อมูลของผู้ทำธุกรรมในส่วนที่ 1 ของแบบรายงานการทำธุกรรม (แบบ ปปง.) ให้ระบุข้อมูลของบุคคลที่มาทำธุกรรมไม่ว่าจะมาทำธุกรรมด้วยตนเอง หรือทำธุกรรมแทนผู้อื่น จะระบุข้อมูลของนิติบุคคลไม่ได้ สำหรับข้อมูลของนิติบุคคลให้ระบุในส่วนที่ 2 ของแบบรายงานการทำธุกรรม

4. กรณีนิติบุคคลเป็นผู้มอบหมายหรือมอบอำนาจให้มาทำธุกรรม ให้ระบุข้อมูลของนิติบุคคลในส่วนที่ 2 ของแบบรายงานการทำธุกรรม (แบบ ปปง.) และระบุข้อมูลของบุคคลที่มาทำธุกรรมแทนนิติบุคคลในส่วนที่ 1 ของแบบรายงานการทำธุกรรม (แบบ ปปง.) ในกรณีที่ไม่มีบุคคลมาทำธุกรรม (แบบ ปปง.) แต่เพียงอย่างเดียวได้ ในกรณีดังกล่าว หากเป็นการรายงานธุกรรมโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ก็ให้ระบุ N/A ไว้ในส่วนที่ 1 ของแบบรายงานการทำธุกรรมที่เป็นแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้

การบันทึกข้อมูลของนิติบุคคลตามข้อนี้ หากผู้รายงานจะบันทึกเฉพาะข้อมูลของนิติบุคคลในส่วนที่ 2 ของแบบรายงานการทำธุกรรม และไม่บันทึกข้อมูลของบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจทำธุกรรมแทนนิติบุคคลในส่วนที่ 1 จะต้องเป็นกรณีที่ไม่มีบุคคลมาทำธุกรรมแทนจริงๆ เท่านั้น หากปรากฏว่าในการทำธุกรรมดังกล่าวของนิติบุคคลมีบุคคลมาทำธุกรรมแทน แต่ผู้รายงานไม่ได้ระบุข้อมูลของบุคคลดังกล่าวไว้ในส่วนที่ 1 ของแบบรายงานการทำธุกรรม ผู้รายงานจะต้องรับผิดชอบในการรายงานการทำธุกรรมนั้นๆ โดยอาจมีความผิดมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้

5. การระบุข้อมูลหลักฐานที่ใช้ในการทำธุกรรมในข้อ 1.5 และข้อ 2.5 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้ทำธุกรรมได้ใช้หลักฐานประเภทใดในการทำธุกรรมเท่านั้น แม้ผู้ทำธุกรรมจะนำหลักฐานประเภทอื่นมาใช้ในการทำธุกรรม ผู้รายงานก็ยังต้องระบุเลขที่บัตรประจำตัวประชาชนในกรณีเป็นบุคคลสัญชาติไทย หรือเลขที่หนังสือเดินทางในกรณีเป็นบุคคลต่างด้าว ซึ่งข้อมูลดังกล่าวถือเป็นสาระสำคัญที่จะต้องระบุในแบบรายงานการทำธุกรรมทุกกรณี ระบุเลขที่เอกสารประจำตัวอื่นๆ ไม่ได้ เว้นแต่กรณีที่บุคคลนั้นไม่มีเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางจริงๆ เท่านั้น จึงให้ระบุเลขที่เอกสารประจำตัวอื่นๆ ได้

ในกรณีที่เอกสารประจำตัวดังกล่าว ไม่มีเลขที่ก็ไม่ต้องระบุไว้ในแบบรายงานการทำธุรกรรม หากเป็นการรายงานการทำธุรกรรมโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ให้ระบุ N/A ได้

6. ในส่วนที่ 4 ของแบบรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด (แบบ ปปง. 1 – 01) หรือแบบรายงานการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน (แบบ ปปง. 1 – 02) หากพนักงานของสถาบันการเงินเป็นผู้บันทึกข้อเท็จจริงและพนักงานคนดังกล่าวลงลายมือชื่อในช่องผู้รายงานเพียงชื่อเดียว หมายความว่า พนักงานผู้นั้นเป็นผู้บันทึกข้อเท็จจริงและเป็นผู้รายงาน

7. ในรายงานตามแบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (แบบ ปปง. 1 – 05) หรือแบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่เป็นแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หากผู้รายงานไม่ใช่สถาบันการเงิน หรือไม่ได้รายงานในนามของสถาบันการเงิน ก็ให้ผู้รายงานแจ้งข้อมูลของตนเองด้วย กล่าวคือ ระบุชื่อ นามสกุล ที่อยู่ อชีพ ที่ทำงาน หรือสถานที่สะดวกในการติดต่อรวมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ และโทรศัพท์ (ถ้ามี) ในส่วนที่ 6 ของแบบรายงานการทำธุรกรรมดังกล่าว โดยไม่ต้องระบุเลขที่สถาบันการเงิน สาขา ปี พ.ศ. และเลขลำดับรายงานในกรณีที่เป็นการรายงานโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ให้ระบุ N/A ในช่องเลขที่สถาบันการเงิน สาขา ปี พ.ศ. และเลขลำดับรายงานได้

8. การระบุข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สะดวกในการติดต่อของการทำธุรกรรม ผู้ร่วมทำธุรกรรม ผู้รับมอบหมาย หรือผู้มอบอำนาจในการทำธุรกรรมในข้อ 1.4 และ/หรือ ข้อ 2.4 ของแบบรายงานการทำธุรกรรม ที่อ้างเป็นสาระสำคัญที่จะต้องระบุไว้

ในกรณีสถานที่สะดวกในการติดต่อในข้อ 1.4 และ/หรือ ข้อ 2.4 เป็นสถานที่เดียวกับที่อยู่ในข้อ 1.2 และ/หรือ ข้อ 2.2 ก็ให้ระบุในข้อ 1.2 และ/หรือ ข้อ 2.2 แต่เพียงอย่างเดียว ก็ได้ ทั้งนี้ หากเป็นการรายงานโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ให้ระบุ N/A ในข้อ 1.4 และ/หรือ ข้อ 2.4 ได้

9. การบันทึกข้อมูล และ/หรือ ข้อเท็จจริงตามแบบรายงานการทำธุรกรรมนับที่เปลี่ยนภาษาอังกฤษ ให้ผู้รายงานแจ้งข้อความที่เปลี่ยนแปลงให้ถูกคำทราบ และเข้าใจข้อความตามแบบรายงานการทำธุรกรรมนั้น หากถูกคำจะให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

10. การบันทึกข้อมูล และข้อเท็จจริงในแบบรายงานการทำธุรกรรม (แบบ ปปง.) ควรบันทึกด้วยวิธีพิมพ์ข้อความลงในแบบรายงานดังกล่าว เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาด คลาดเคลื่อนในข้อมูล และข้อเท็จจริงที่รายงาน

11. ผู้รายงานจะต้องบันทึกข้อมูล และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมในแบบรายงาน การทำธุรกรรมให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการรายงานตามแบบรายงานการทำธุรกรรม (แบบ ปปง.) หรือเป็นแบบรายงานโดยใช้แบบสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ตาม เว้นแต่จะเป็นการบันทึกข้อเท็จจริงตามความในข้อ 2 แห่งกฎหมายฉบับที่ 7 (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ทั้งนี้ ผู้รายงานจะต้องรับผิดชอบในข้อมูล และข้อเท็จจริงนั้นๆ หากปรากฏว่า ผู้รายงานทราบดีว่ามีข้อมูล และข้อเท็จจริงอยู่ แต่ไม่ได้บันทึกข้อมูล หรือข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจเป็นความผิดตาม มาตรา 62 หรือมาตรา 63 แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้

2.1.4 การจัดทำและเก็บรักษาบันทึกข้อมูลทางการเงิน

มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 บัญญัติว่า “ให้สถาบันการเงินเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตนของลูกค้า หรือเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือบุตความสัมพันธ์กับลูกค้า หรือนับแต่ได้มีการทำธุรกรรมนั้นแล้วแต่ว่ากำหนดระยะเวลาใดจะยาวกว่า เว้นแต่จะได้รับแจ้งเป็นหนังสือจาก พนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่น” ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบ ร่องรอยทางการเงินในกรณีที่มีการลักลอบหรือดำเนินคดีกับผู้หนึ่งผู้ใดที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมในสถาบันการเงิน

3. แบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ การรายงานของสถาบันการเงิน

แบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการ การรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน และ ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการหรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุน

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 17 บัญญัติว่า การรายงานตามมาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และ มาตรา 16 ให้เป็นไปตาม แบบระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้กำหนดแบบรายงานการทำธุรกรรม ตามมาตรา 13 (1) (2) (3)

การรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง แบบรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 14 แบบรายงานการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 15 (1) (2) และ (3) การรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 15, (1) และ (2) แบบรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 16 แบบรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง และการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยแยกอธิบายได้ดังนี้

3.1 แบบระยะเวลา หลักเกณฑ์ การรายงานของสถาบันการเงิน

3.1.1 แบบรายงานตามมาตรา 13 (1)

แบบรายงานตามมาตรา 13 (1) ใช้แบบ ปปง. 1-01 (รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้สค) จะแบ่งออกเป็นสี่ส่วนใหญ่ๆ คือ

ส่วนที่ 1 ว่าด้วย ผู้ทำธุรกรรม ประกอบด้วย

- ชื่อ – นามสกุล
- ที่อยู่ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- อาชีพ / สถานที่ทำงาน / โทรศัพท์
- สถานที่สะดวกในการติดต่อ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- หลักฐานที่ใช้ในการทำธุรกรรม (เช่น บัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ หนังสือเดินทาง ในสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว)

ส่วนที่ 2 ว่าด้วย ผู้ร่วมทำธุรกรรม ผู้มอบหมายหรือผู้มอบอำนาจ ประกอบด้วย

- ชื่อ
- ที่อยู่ / สถานที่ดัง / โทรศัพท์ / โทรสาร
- อาชีพ / สถานที่ทำงาน / โทรศัพท์
- สถานที่สะดวกในการติดต่อ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- หลักฐานที่ใช้ในการทำธุรกรรม (เช่น บัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ หนังสือเดินทาง ในสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรืออาจจะเป็นหนังสือรับรองข้อความในทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกิน 1 เดือน)

ส่วนที่ 3 ว่าด้วย ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม ประกอบด้วย

- ประเภทและมูลค่าธุรกรรม เช่น ฝากเงิน ถอนเงิน ซื้อตราสารการเงิน ขายตราสารการเงิน ซื้อเงินตราต่างประเทศ (เช็ค คราฟต์) ขายเงินตราต่างประเทศ (เช็ค คราฟต์)

- ชื่อผู้รับประโยชน์ในการทำธุรกรรม
- วัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม

ส่วนที่ 4 ว่าด้วย ลายมือชื่อผู้ทำธุรกรรม และหรือผู้บันทึกข้อเท็จจริง และลายมือชื่อ

ผู้รายงาน

ตามแบบ ปปง. 1-01 (รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด) ด้านหลังจะแสดงถึงคำอธิบาย วิธีการกรอกแบบรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดเพื่อให้ผู้มาทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน มี ความเข้าใจก่อนที่จะกรอกข้อมูลความใดๆ ลงในแบบดังกล่าวอันถือว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งจากนี้ ข้างใต้ความหมายของคำว่า “ธุรกรรมที่ใช้เงินสด” “เงินสด” “ผู้ทำธุรกรรม” “ผู้มอบหมาย” “ผู้มอบอำนาจ” และ “ผู้รายงาน” ไว้ดังนี้

“ธุรกรรมที่ใช้เงินสด” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรม สัญญา หรือการ ดำเนินการใดๆ กับสถาบันการเงินที่กระทำโดยใช้เงินสด

“เงินสด” หมายความว่า ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ ที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

“ผู้ทำธุรกรรม” หมายความว่า บุคคลที่มอบหมายให้ผู้อื่นมาทำธุรกรรมกับสถาบัน การเงิน

“ผู้มอบหมาย” หมายความว่า บุคคลที่มอบหมายให้ผู้อื่นมาทำธุรกรรมแทนตนเอง ไม่ว่า จะมีหนังสือมอบฉันทะหรือไม่ก็ตาม

“ผู้มอบอำนาจ” หมายความว่า บุคคลที่มอบหมายให้ผู้อื่นมาทำธุรกรรมแทนตนเอง โดยมี หนังสือมอบอำนาจซึ่งมีลายมือของผู้มอบอำนาจกำกับ ในกรณีที่เป็นนิติบุคคลมอบอำนาจต้องมี ลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคลและมีตราประทับของนิติบุคคลนั้น

3.1.2 แบบรายงานตามมาตรา 13 (2)

แบบรายงานตามมาตรา 13 (2) ใช้แบบ ปปง. 1-02

แบบ ปปง. 1-02 (รายงานการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน) ประกอบด้วยส่วนใหญ่สี่ ส่วน

ส่วนที่ 1 ว่าด้วย ผู้ทำธุรกรรม ประกอบด้วย

- ชื่อ – นามสกุล
- ที่อยู่ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- อายุ / สถานที่ทำงาน / โทรศัพท์
- สถานที่สะดวกในการติดต่อ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- หลักฐานที่ใช้ในการทำธุรกรรม (เช่น บัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ หนังสือเดินทาง ในสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว)

ส่วนที่ 2 ว่าด้วย ผู้ร่วมทำธุกรรม มอบหมายหรือผู้มอบอำนาจ ประกอบด้วย

- ชื่อ
- ที่อยู่ / สถานที่ตั้ง / โทรศัพท์ / โทรสาร
- อาชีพ / สถานที่ทำงาน / โทรศัพท์
- สถานที่สะดวกในการติดต่อ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- หลักฐานที่ใช้ในการทำธุกรรม (เช่น บัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ หนังสือเดินทาง ในลำดับประจำตัวคนต่างด้าว หรือ อาจจะเป็นหนังสือรับรองข้อความในทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกิน 1 เดือน)

ส่วนที่ 3 ว่าด้วย ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุกรรม ประกอบด้วย

- ประเภทธุกรรม เช่น จำนอง ขายฝาก โอนเงิน อื่น ๆ
- ประเภททรัพย์สินที่ใช้ทำธุกรรม เช่น ที่ดิน ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ
- มูลค่าทรัพย์สินที่ทำธุกรรม
- เลขที่บัญชีที่ทำธุกรรม ประกอบด้วย ชื่อบัญชี / ชื่อเจ้าของบัญชี
- บัญชีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ชื่อบัญชี / ชื่อเจ้าของบัญชี / เกี่ยวข้องโดย
- ชื่อผู้รับประโภชช์ในการทำธุกรรม
- วัตถุประสงค์ในการทำธุกรรม

ส่วนที่ 4 ว่าด้วย ลายมือชื่อผู้ทำธุกรรม และหรือผู้บันทึกข้อเท็จจริง และลายมือชื่อผู้รายงาน

ตามแบบ ปปง. 1-02 (แบบรายงานการทำธุกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน) ด้านหลังจะแสดงถึงคำขอข้อความวิธีการกรอกแบบรายงานการทำธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเพื่อให้ผู้มาทำธุกรรม กับสถาบันการเงิน มีความเข้าใจก่อนที่จะกรอกข้อความใด ๆ ลงในแบบดังกล่าว

“ธุกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรม สัญญา หรือการดำเนินการใดๆ กับสถาบันการเงิน ซึ่งใช้ทรัพย์สินประกอบการทำนิติกรรม สัญญา หรือ การดำเนินการนั้น

“ทรัพย์สิน” หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) อสังหาริมทรัพย์ ตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 139 หมายความว่า ที่ดินและทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินมีลักษณะเป็นการถาวรหรือประกอบเป็น

อันเดียวกับที่คิดนั้น และหมายความรวมถึงทรัพย์สิทธิอันเกี่ยวกับที่ดินหรือทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดิน หรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่คิดนั้นด้วย สังหาริมทรัพย์ ตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 140 หมายความว่า ทรัพย์สินอื่นนอกจากสังหาริมทรัพย์ และหมายความรวมถึงสิทธิอันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นด้วย (โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 2 การบังคับใช้คำนิยาม)

“ผู้ทำธุรกรรม” “ผู้มอบหมาย” “ผู้มอบอำนาจ” มีความหมายเช่นเดียวกันกับแบบ ปปง. 1 – 01 (รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด) ซึ่งได้อธิบายไว้แล้ว

“ผู้รายงาน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินที่มีหน้าที่รับทำธุรกรรม

2.1.3 แบบรายงานตามมาตรา 13 (3)

แบบรายงานตามมาตรา 13 (3) ใช้แบบ ปปง. 1 – 03 (รายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) ประกอบด้วยส่วนใหญ่ๆ หกส่วน

ส่วนที่ 1 ว่าด้วย ผู้ทำธุรกรรม ประกอบด้วย

- ชื่อ – นามสกุล
- ที่อยู่ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- อาชีพ / สถานที่ทำงาน / โทรศัพท์
- สถานที่สะดวกในการติดต่อ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- หลักฐานที่ใช้ในการทำธุรกรรม (เช่น บัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ หนังสือเดินทาง ในสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว)

ส่วนที่ 2 ว่าด้วย ผู้ร่วมทำธุรกรรม ผู้มอบหมายหรือผู้มอบอำนาจ ประกอบด้วย

- ชื่อ
- ที่อยู่ / สถานที่ดัง / โทรศัพท์ / โทรสาร
- อาชีพ / สถานที่ทำงาน / โทรศัพท์
- สถานที่สะดวกในการติดต่อ / โทรศัพท์ / โทรสาร
- หลักฐานที่ใช้ในการทำธุรกรรม (เช่น บัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ หนังสือเดินทาง ในสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือ หนังสือรับรองข้อความในทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกิน 1 เดือน)

ส่วนที่ 3 ว่าด้วย ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม ประกอบด้วย

- มูลค่าของธุรกรรม
- ประเภทและมูลค่าธุรกรรม เช่น ธุรกรรมที่ใช้เงินสด หรือ ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน
- เลขที่บัญชีที่ทำธุรกรรม ประกอบด้วย ชื่อบัญชี / ชื่อเจ้าของบัญชี

- ชื่อผู้รับประโยชน์ในการทำธุกรรม
- วัตถุประสงค์ในการทำธุกรรม

ส่วนที่ 4 ว่าด้วย ลายมือชื่อผู้บันทึกข้อเท็จจริง

ส่วนที่ 5 ว่าด้วยเหตุอันควรสงสัย

ส่วนที่ 6 ว่าด้วยลายมือชื่อผู้รายงาน

ตามแบบ ปปง. 1 – 03 (แบบรายงานการทำธุกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) ในส่วนท้ายจะแสดงถึงคำอธิบาย จะมีคำอธิบายการกรอกแบบรายงานการทำธุกรรม เพื่อให้ผู้มาทำธุกรรมกับสถาบันการเงิน มีความเข้าใจก่อนที่จะกรอกข้อความใดๆ ลงในแบบดังกล่าว

นอกจากนี้ยังให้ความหมายของ คำว่า “ธุกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” “ผู้ทำธุกรรม” “ผู้มอบหมาย” “ผู้มอบอำนาจ” “ผู้รายงาน” ไว้ดังนี้

“ธุกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายความว่า ธุกรรมที่มีความซับซ้อนผิดไปจากการทำธุกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำกันอยู่ตามปกติ ธุกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ ธุกรรมที่มีเหตุอันควรเช่นว่า ได้กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 หรือธุกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำธุกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ตาม

“ผู้ทำธุกรรม” “ผู้มอบหมาย” “ผู้มอบหมาย” “ผู้มอบอำนาจ” มีความหมายเช่นเดียวกัน กับ แบบ ปปง.1 – 01 (รายงานการทำธุกรรมที่ใช้เงินสด) ซึ่งได้อธิบายไว้แล้ว

“ผู้รายงาน” มีความหมายเช่นเดียวกับแบบปปง.1 – 02(รายงานการทำธุกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน) ซึ่งได้อธิบายไว้แล้ว

อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตว่า การกรอกแบบรายงานธุกรรมในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 นั้น ยังมีผู้ลับสนอยู่พอสมควร จึงขอทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า การระบุข้อมูลของผู้ทำธุกรรมในส่วนที่ 1 จะต้องเป็นบุคคลเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้มาทำธุกรรมด้วยตนเอง โดยทำธุกรรมให้กับตนเอง หรือทำธุกรรมแทนผู้อื่น หากมาทำธุกรรมให้กับผู้อื่นก็ให้ระบุไปตามนั้น สำหรับการระบุข้อมูลของผู้ร่วมทำธุกรรม ผู้มอบหมาย หรือผู้มอบอำนาจในส่วนที่ 2 นั้น จะหมายถึงข้อมูลของผู้ที่เป็นเจ้าของบัญชีผู้ที่มอบหมาย หรือผู้มอบอำนาจให้ผู้อื่นไปทำธุกรรมแทนตนเอง ซึ่งรวมถึงนิติบุคคล ที่เป็นผู้มอบหมาย หรือผู้มอบอำนาจด้วย ในกรณีที่ไม่ใช่เจ้าของบัญชี แต่เป็นผู้ร่วมทำธุกรรม ก็ให้ระบุข้อมูลของผู้ร่วมทำธุกรรมไว้ในส่วนที่ 2 นี้ เช่นกัน

3.1.3 ระยะเวลา หลักเกณฑ์ การรายงานของสถาบันการเงิน ตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง
การรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินตามมาตรา 13 วรรคหนึ่งให้สถาบัน
การเงิน รายงานภายในระยะเวลาตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

(1) การรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 (1) และ (2) คือธุรกรรมที่ใช้เงินสดมี
จำนวนเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไป หรือ ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินมีมูลค่า
ทรัพย์สินตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไป ให้สถาบันการเงินรายงานโดยการส่งแบบรายงานที่
ทำขึ้นในระหว่างวันที่ 1 ถึงวันที่ 15 และทำขึ้นในระหว่างวันที่ 16 ถึงวันสิ้นเดือน ไปยังสำนักงาน
ภายในเจ็ดวันถัดจากวันที่ 15 และวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรมนั้น

ความตามข้อนี้หมายความว่า เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน สถาบันการเงินจะ<sup>จัดให้ลูกค้ากรอกแบบรายงานการทำธุรกรรมในกรณีเป็นการในกรณีเป็นการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด
จะเป็นแบบ ปปง. 1 – 01 หรือในกรณีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินจะเป็นแบบ ปปง. 1 – 02
เมื่อสถาบันการเงินได้จัดให้ลูกค้าได้แสดงตนและกรอกแบบฟอร์มที่ลูกค้าทำขึ้นในระหว่างวันที่ 1
ถึงวันที่ 15 ไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายในเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่
15 และที่ทำขึ้นระหว่างวันที่ 16 ถึงสิ้นเดือน ไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ภายในเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรมนั้น อย่างไรก็ตาม การ
รายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตาม
มาตรา 13 (1) และ (2) ให้กระทำเฉพาะที่เป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทหรือ
กว่าห้าล้านบาทขึ้นไป หรือธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าห้าล้านบาทขึ้น
ไปเท่านั้น</sup>

(2) การรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 (3) คือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ไม่ว่า
จะเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นธุรกรรม
ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าห้าล้านบาทขึ้นไป ให้สถาบันการเงิน
รายงานโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย

การรายงานการทำธุรกรรมในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยตามมาตรา 13 (3) กฎหมาย
กำหนดให้สถาบันการเงินส่งแบบรายงานไปยังสำนักงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควร
สงสัย เช่น ลูกค้ามาขอเปิดบัญชีเงินฝากหลายบัญชีโดยชื่อเดียวหรือหลายชื่อ และมีการฝากเงินเข้า
บัญชีจำนวนมากครั้ง แต่ละครั้งยอดฝากไม่เกินสองล้านบาท เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้ธนาคาร
รายงานการทำธุรกรรมให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ ถือว่าเป็นธุรกรรมที่
มีเหตุอันควรสงสัย กรณีเช่นนี้ กฎหมายกำหนดให้สถาบันการเงิน ส่งแบบรายงานการทำธุรกรรม
นั้น ไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัย

นั้น การรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 (3) ให้ใช้แบบ ปปง. 1 – 03 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย)

4. การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

ตามคู่มือการปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม สำหรับสถาบันการเงิน และผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุน หรือเคลื่อนย้ายเงินทุนประจำเดือนมกราคม 2544 ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้กำหนดหลักเกณฑ์การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไว้ดังนี้

1. สถาบันการเงินจะรายงานการทำธุรกรรมโดยใช้แบบ ปปง. 1 – 03 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) เพียงแบบเดียว หรือจะรายงานการทำธุรกรรมโดยใช้แบบ ปปง. 1 – 01 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด) หรือแบบ ปปง. 1 – 02 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และแบบ ปปง. 1 – 03 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) ทั้งสองแบบสำหรับการทำธุรกรรมในคราวเดียวกันก็ได้

2. สถาบันการเงินที่ประกอบธุรกิจประกันภัยจะรายงานการทำธุรกรรมโดยใช้แบบ ปปง. 1 – 04 – 03 (แบบรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) เพียงแบบเดียว หรือจะรายงานการทำธุรกรรมโดยใช้แบบ ปปง. 1 – 04 – 2 (รายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน) (ค่าสินใหม่ทดแทนของธุรกิจประกันวินาศภัย) และแบบ ปปง. 1 – 04 – 3 (แบบรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) ทั้งสองแบบสำหรับการทำธุรกรรมในคราวเดียวกันก็ได้

3. เนื่องจากกฎหมายฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ข้อ 2 (1) ได้กำหนดระยะเวลา หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานธุรกรรมตามมาตรา 13 (1) และ (2) ไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่มีเหตุที่ควรจะเชื่อได้ว่าธุรกรรมที่ได้กระทำไปแล้วโดยมิได้รายงานเป็นธุรกรรมที่ต้องรายงาน สำหรับกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่า ธุรกรรมใดที่ได้กระทำไปแล้วโดยมิได้รายงานตามมาตรา 13 เป็นธุรกรรมที่ต้องรายงานจึงเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเท่านั้น ดังนั้นการรายงานธุรกรรมตามมาตรา 14 และกฎหมายฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ข้อ 3 จึงให้ใช้แบบปปง. 1 – 03 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) หรือแบบ ปปง. 1 – 04 – 3 (แบบรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย) แล้วแต่กรณี

แบบรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 14 (ธุรกรรมที่ได้กระทำไปแล้วโดยมิได้มีการรายงานเป็นธุรกรรมที่ต้องรายงาน)

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 14 บัญญัติว่า ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าธุรกรรมใดที่ได้กระทำไปแล้วโดยมิได้มีการรายงานตามมาตรา 13 เป็นธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานตามมาตรา 13 ให้สถาบันการเงินรายงานให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า

กรณีดังกล่าว หากเป็นกรณีที่ธุรกรรมนั้นมีการใช้เงินสด หรือเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินเหตุการณ์ เช่นนี้อาจจะไม่มีเกิดขึ้น เพราะสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมนั้นคือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อธุรกรรมนั้นมีการใช้เงินสดดังแต่สองล้านบาทหรือกว่าจำนวนนี้ขึ้นไป หรือทรัพย์สินมีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่าจำนวนนี้ขึ้นไป แต่กรณีอาจจะเกิดขึ้นได้หากเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามความในมาตรา 13 (3) คือ ในเบื้องต้นสถาบันการเงินอาจจะมีข้อมูลไม่แน่ชัดว่าธุรกรรมใดเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย จึงไม่ได้รายงานการทำธุรกรรมนั้นๆ ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ แต่ต่อมาในภายหลังมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าธุรกรรมที่ได้กระทำไปแล้วนั้น เป็นธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงาน คือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังนี้สถาบันการเงินก็จะต้องเริ่บรายงานให้สำนักงานทราบภายในเจ็ดวันนับแต่ที่มีเหตุอันเชื่อได้ว่าธุรกรรมที่กระทำไปแล้วโดยมิได้มีการรายงานเป็นธุรกรรมที่ต้องรายงานตามมาตรา 13

การรายงานนั้นให้ใช้แบบ ปปง. 1 – 03 (แบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย)

5. การดำเนินการกับธุรกรรมเกี่ยวกับเงินสด

เนื่องจากเงินสดมีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องเงินสด ได้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แนะนำเสนอพิจารณาในเรื่อง เงินสด ดังต่อไปนี้

“เงินสด” หมายความว่า ชนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2543, หน้า16)

“เงินสด” (นาม) หมายความว่า ตัวเงินที่มีอยู่อาจจ่ายได้ทันที, เงินที่ชำระให้ทันทีเมื่อซื้อหรือขายกัน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2525, หน้า207)

“เงินสด” (Cash) หมายความรวมถึง ธนบัตร หรือเหรียญกษาปน์ซึ่งจะสามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย คำนึงถึงเจ้าของเช็ค หรือตัวเงินที่นำมาขึ้นเป็นเงินได้ทันที

“ธุรกรรม” (Transaction) หมายความถึง การทำ หรือกรรมวิธีของธุรกิจ การกระทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งทางธุรกิจ แต่ละครั้ง เช่น การซื้อ การขาย การนำเงินฝาก การถอนเงิน

“ธุรกรรมเงินสด” (Cash Transaction) คือ กิจกรรมหรือการดำเนินการใดๆ โดยการใช้ เงินสด ในการทำธุรกรรมนั้นๆ ไม่ว่าจะเพื่อการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา การ ดำเนินการทางการเงินทางธุรกิจ หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เงินสด ในการทำธุรกรรมนั้นเป็นสำคัญ ตัวอย่างธุรกรรมเงินสดนั้นได้แก่

- ธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่ 2 ล้านหรือกว่าันนี้ขึ้นไป ป.ป.ง. 1-01 ได้แก่ธุรกรรม ดังต่อไปนี้

- การฝาก (PC) หรือ การชำระหนี้โดยใช้เงินสด
- การถอน (CS) โดยรับเงินสด
- การโอนเงินโดยใช้เงินสด
- การซื้อ-ขายเงินตราต่างประเทศ(ธนบัตรต่างประเทศ) โดยใช้เงินสด
- การซื้อ-ขายตราสารการเงิน โดยใช้เงินสด เช่นแคชเชียร์ คราฟต์ อื่น ๆ

(ทั้งเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ)

- การนำเงินสดมาซื้อทรัพย์สินของธนาคาร หรือหลักทรัพย์ที่ธนาคาร เป็นตัวแทนจำหน่าย

- อื่น ๆ ได้แก่ ธุรกรรมใด ๆ ที่ทำการกับธนาคาร โดยใช้เงินสดเท่านั้น ตั้งแต่ 2 ล้านบาทหรือกว่าันนี้ขึ้นไป

- การฝากถอน โอน หรือเคลื่อนย้ายเงินทุนเป็นเงินสด ไม่ว่าจะมี จำนวนเงินสดมากหรือน้อยก็ตาม

- การชำระหนี้ด้วยเงินสด ไม่ว่าหนี้จากมูลหนี้ซื้อขาย , เช่าทรัพย์ , เช่า ซื้อสังหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ

- การร่วมลงทุน หรือการซื้อหุ้นในกิจการ โดยการใช้เงินสดเป็นสิ่งแทน ค่าหุ้นในธุรกิจใด ๆ ก็ตาม

- ตลอดจนการใช้เงินสดในการทำกิจกรรมทุกประเภทที่ไม่สามารถ กล่าวถึงได้ครบถ้วน

การดำเนินการเกี่ยวกับธุรกรรมเงินสดนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการส่งมอบ หรือชำระหนี้กันด้วยเงินสด ไม่ว่าจะเป็นรูปของชนบัตร หรือเหรียญซึ่งมีความเป็นรูปธรรมและชัดเจนกว่าการทำธุรกรรมโดยใช้หลักฐานทางการเงินประเภทอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันเงินสดนั้นก็ถือว่าเป็นสิ่งของซึ่งมีมูลค่าซึ่งสามารถนำมาใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย และสามารถโอนเปลี่ยนมือกันได้ด้วยการส่งมอบแก่กันเท่านั้น

ความหมายของธุรกรรมที่ใช้เงินสด ตามคำอธิบายความหมายของแบบรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด หรือที่เรียกว่า แบบ ปปง. 1 – 01 ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ให้ความหมายไว้ว่า

“ธุรกรรมที่ใช้เงินสด” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญา หรือ การดำเนินการใดๆ ซึ่งกระทำโดยใช้เงินสด (คำอธิบายรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด (แบบ ปปง. 1 – 01), สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน)

ตัวอย่างของธุรกรรมที่ใช้เงินสดนั้น ได้แก่ การฝากเงินสด ถอนเงินสด การซื้อตราสารทางการเงินด้วยเงินสด (เช่น การนำเงินสดมาซื้อเช็ค คราฟต์) การขายตราสารทางการเงิน การซื้อเงินตราต่างประเทศ ขายเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น

6. โครงสร้างขั้นตอน ของกระบวนการใช้เงินสดในการฟอกเงิน

แม้ว่าการกระทำการผิดกฎหมายฟอกเงินนั้น เป็นการกระทำการผิดที่อาจจะกระทำได้โดย มีรูปแบบหรือขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากมาก ได้แก่ ตาม แต่เพื่อมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถที่จะติดตาม จับกุมได้โดยง่าย บรรดาอาชญากรนักฟอกเงินจึงมักจะไม่ใช้การฟอกเงินในขั้นตอนเดียว แต่จะ กระทำโดยอาศัยขั้นตอนที่ซับซ้อนหรือมีกระบวนการหลายอย่าง เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลง สภาพของเงินที่ผิดกฎหมาย ที่ได้จากการกระทำการผิด และสามารถปกปิดแหล่งที่มาและเจ้าของ เงินหรือทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายนั้นให้พ้นจากการตรวจสอบ ตามมาตรการของกฎหมายให้ได้ผล โดยจะสามารถแบ่งขั้นตอนหรือกระบวนการกระทำการกระทำการผิด ได้ออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

6.1 ขั้นตอนการวางฐาน (Placement)

การกระทำการผิดกฎหมายฟอกเงินนั้น จะต้องผ่านขั้นตอนหรือวิธีการแรกที่สุดก่อน ก็คือ การนำเงินสดไปจากสถานที่ที่ได้รับ เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ เปลี่ยนแปลงสภาพของเงินสดเหล่านั้นไปเป็นทรัพย์สินรูปแบบอื่นๆ ไม่ว่าจะโดยวิธีการส่ง เงินสด

นั้นออกนอประเทศ การนำเงินสดใช้ซื้อทรัพย์สินหรือสิ่งของที่มีมูลค่าสูง หรือโดยวิธีอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งจะเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการกระทำการความผิดฟอกเงินต่อไป

6.2 ขั้นตอนการเพิ่มลำดับขั้น (Layering)

คือ ขั้นตอนของการพยาาม ทำการปกปิดหรือซ่อนเร้นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มารอดูผิดกฎหมาย โดยการทำธุกรรมให้ความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้การติดตามตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นไปด้วยความยากลำบากมากขึ้น และการทำธุกรรมดังกล่าวมักจะสร้างภาพโดยการอาศัยการทำธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อนำเงินผิดกฎหมายเหล่านี้เข้าสู่ระบบการเงินหรือธุรกิจระหว่างประเทศมากๆ ได้แก่ วิธีการโอนเงินไปต่างประเทศ โดยอาศัยธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีการใช้บริษัทบังหน้า เพื่อฝ่ากเงินสดกับธนาคารต่างประเทศ หรือการขายสิ่งของหรือทรัพย์สินที่ได้ซื้อมาในขั้นตอน การวางแผน รวมตลอดถึงการขายสินค้าทั่วไปและหุ้นในตลาดหุ้น บางประเทศอาจอนุญาตให้ผู้ฝ่ากเงินกับธนาคาร หรือสถาบันการเงินใช้ชื่อผู้ฝ่ากเป็นชื่อย่อ หรือรหัสได้ ซึ่งวิธีการเหล่านี้จะทำให้เกิดความซับซ้อนและเพิ่มขั้นตอนต่างๆ จนไม่สามารถจะติดตามได้ว่าเงินที่ผิดกฎหมายดังกล่าวมีที่มาและที่ไปอย่างไร

6.3 ขั้นตอนสุดท้าย

ขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการกระทำการความผิดฟอกเงิน เนื่องจากเงินที่ผิดกฎหมายที่ได้มานั้น จะถูกหลอมรวมไปกับเงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือที่เรียกว่าเงินสกปรกเหล่านั้นได้ “ถูกฟอกสะอาด” แล้วในระบบเศรษฐกิจการเงิน จนไม่สามารถตรวจสอบพิเศษได้

หรืออาจเป็นการคลำสภาพسانกัน ระหว่างการนำเงินที่ได้มารอดูด้วยกฎหมายก้อนใหญ่ๆ ไปผสมกับเงินส่วนน้อย ที่ได้มาจากรายได้ส่วนอื่น ไปลงทุนประกอบกิจการที่ถูกต้องหลายๆ กิจการ เพื่อให้เกิดรายได้และผลประโยชน์ที่ไม่สามารถลับพบร่องรอยของการกระทำการความผิดได้ ซึ่งขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนสุดท้าย ที่นักฟอกเงินถือว่าประสบความสำเร็จในการทำการความผิด และพร้อมที่จะนำเงินที่ฟอกแล้วไปใช้ประโยชน์ได้ตามความมุ่งหมาย โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจเอาผิดกับตนได้

7. มาตรการในการดำเนินการกับการเปลี่ยนสภาพเงินสดเป็นทรัพย์สินที่มีค่า

เนื่องจากกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มุ่งดำเนินการกับธุรกรรมเงินสด ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยสร้างมาตรการในการตรวจจับ และติดตามร่องรอยผ่านทางสถาบันการเงิน และมีการกำหนดมาตรการต่างๆ ให้สถาบัน การเงินในส่วนของข้อมูลทางการเงิน เมื่อมีมาตรการตรวจสอบธุรกรรมเงินสดทางสถาบันการเงิน อย่างเป็นระบบ เช่นนี้ ทำให้มีความพยายามบริหารเงินสดโดยไม่ผ่านสถาบันการเงิน เช่น มีการนำ เงินสดที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปซื้ออัญมณี ซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาสูง รวมไป ถึงการเปลี่ยนสภาพของเงินสดในตลาดค้าประเครื่อง ซึ่งจะขอแยกพิจารณาออกเป็น

7.1 การเปลี่ยนเงินสดเป็นทองและเครื่องประดับที่มีค่า

การเปลี่ยนเงินสดเป็นทองและเครื่องประดับที่มีค่า วิธีการเปลี่ยนเงินสดเป็นทองและ เครื่องประดับที่มีค่า เป็นการเปลี่ยนสภาพเงินสด หรือการฟอกเงิน โดยใช้ทองคำเป็นเครื่องสำรอง กรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ คือ การฟอกเงินโดยใช้ทองคำเป็นเครื่องมือ ของแก๊งค์ค้ายาโคเคนในประเทศไทยโดยล้มเบีย โดยผู้กระทำความผิดจะจัดตั้งบริษัทบังหน้าขึ้นมา 2 แห่ง ในกรุง มอนเตวิเดโอ บริษัทแรกเป็นบริษัทค้าทองคำ บริษัทที่สองทำธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตรา เมื่อดูธุรกิจ ของบริษัททั้งสองเริ่มเข้าที่เข้าทางแล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะเดินทางไปยังกรีกและอิตาลี และ นกรนิวอร์ก ประเทศไทยและอเมริกา แล้วเปิดสำนักงานบังหน้าขึ้นที่นั่นสองแห่ง และบริษัทบังหน้า ในนิวยอร์กจะรวบรวมเงินปลีกย่อยที่ได้จากการค้าโคเคน ส่งไปให้บริษัทบังหน้าในลอสแองเจลิส จะใช้เงินสดเหล่านั้นหมุนเวียนรับซื้อทองคำทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นสร้อย เป็นแหวน เป็นเศษทอง เศษเงิน หรือแม้กระทั่งทองคำแท่ง หลังจากที่รวมรวมเศษทองคำหรือเศษเงินต่างๆ ที่ซื้อมาได้แล้ว บริษัทนี้จะทำการหลอมรวมกันเป็นแท่ง โดยเอาเศษเงินผสมลงไปด้วย กล้ายเป็นทองนา ก็จะเป็น การทำแท่งทองคำสไตล์อเมริกาได้ ที่มีความบริสุทธิ์ของทองไม่เท่า孰者อเมริกา

เมื่อหลอมทองนาได้เป็นแท่งๆ แล้ว บริษัทบังหน้าในลอสแองเจลิสก็จะสั่งซื้อแท่ง ทองคำ จากบริษัทค้าทองที่ตั้งอยู่ในกรุงมอนเตวิเดโอ แท่งทองคำที่ซื้อมานี้ แท้จริงแล้วเป็นตะกั่ว ชุบทอง ดังนั้น เมื่อสินค้ามาถึงบริษัทในลอสแองเจลิส สินค้าก็จะถูกทำลายไป แล้วนำเอาแท่งทอง นา กอเมริกาได้ที่หลอมเตรียมไว้ขึ้นมาสามแท่ง แล้วนำไปขายที่ตลาดเปิดในนิวยอร์ก โดยได้ เอกสารกำกับการนำเข้าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เงินที่ขายให้จึงเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย

สามารถโอนข้ามประเทศส่งไปให้บริษัทแลกเปลี่ยนเงินตราที่ตั้งบังหน้าในอุรุกวัย ซึ่งจะโอนจ่ายให้บริษัทบังหน้าแรกที่ส่งทองคำต่อไป

สำหรับประเทศไทยเอง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มีกำหนดให้ร้านขายทอง หรือร้านขายอัญมณี มีหน้าที่ต้องรายงานการซื้อขายด้วยเงินสด ดังนั้น จึงยังคงมีช่องทางให้ผู้ที่ต้องการฟอกเงินอาศัยช่องทางนี้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินอีกด้วยนั่นเอง

7.2 การเปลี่ยนเงินสดเป็นสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าสูง

การเปลี่ยนเงินสดเป็นสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าสูง ขณะนี้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้นำหลักฐานมาแสดงต่อสาธารณชนว่า เนื่องจากมีการตรวจสอบธุรกรรมประเภทต่างๆ ที่ผ่านสถาบันการเงินเข้มงวดมากขึ้น ทำให้ผู้กระทำการพิจารณาต้องการเปลี่ยนสภาพเงินสด หันไปซื้อสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าสูง เช่นรถยนต์ และรวมไปถึงอสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน มากขึ้น ดังนั้น เพื่อควบคุมการแปรสภาพเงินสดดังกล่าว สมควรให้มีการออกกฎหมายโดยกำหนดให้ต้องรายงานธุรกรรมที่นำสังหาริมทรัพย์ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเฉพาะการเน้นให้ตัวแทนขายต้องรู้จักลูกค้า และแหล่งที่มาของเงินด้วยซึ่งวงเงินธุรกรรมที่ต้องรายงาน อาจจะใช้จำนวนเท่ากับที่สถาบันการเงินต้องรายงาน คือ เมื่อมีการใช้เงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป

สำหรับมาตรการอื่นที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหา การเปลี่ยนเงินสดเป็นสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าสูง เห็นสมควรนำมาตรการของ “Model Law on Money Laundering” มาใช้บังคับ นั่นก็คือ การกำหนดเพดานขั้นสูงสำหรับการใช้เงินสดในการซื้อ – ขายสังหาริมทรัพย์ ถ้าเกินจำนวนเพดานขั้นสูง จะต้องใช้เช็คแทน เพราะจะสามารถตรวจสอบได้ ส่วนการตรวจสอบว่าธุรกิจต่างๆ จะยอมปฏิบัติตามหรือไม่นั้น สามารถดำเนินการได้ 2 ประการ คือ

- ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือตำรวจ ค่อยสุ่มตรวจสอบธุรกิจประเภทต่างๆ โดยปลอมตนเป็นลูกค้า ไปติดต่อซื้อ – ขายสินค้าด้วย ถ้ามีการฝ่าฝืน คือยอมรับเงินสดเกินกว่าเพดานขั้นสูงอนุญาต ก็จะถูกดำเนินคดี

- ให้ร่วงวัลนาจับในอัตราที่สูง แก่ประชาชนที่ติดต่อกับบริษัทที่ประกอบธุรกิจประเภทต่างๆ ในกรณีที่จับได้ หากประชาชนได้รับรางวัลนาจับในอัตราที่สูง ก็จะทำให้ประชาชนช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับรัฐอีกทางหนึ่ง ในขณะเดียวกัน ประชาชนก็จะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการรายงานดังกล่าวด้วย

7.3 การเปลี่ยนเงินสดในตลาดค้าพระเครื่อง

พระเครื่องและวัตถุมงคลเป็นสิ่งหนึ่งที่มีมานาน ควบคู่กับพระพุทธศาสนาในประเทศไทย มีความเชื่อมาแต่ครั้งโบราณกาลว่าการสร้างพระเครื่องวัตถุมงคลนี้ จะเป็นเครื่องมือสืบทอดพระพุทธศาสนา สร้างขวัญและกำลังใจให้กับประชาชนในสังคมนั้นๆ อีกทั้งจะเป็นอานิสงค์อันยิ่งใหญ่ให้กับผู้สร้าง ความนิยมในการสร้างพระเครื่องวัตถุมงคลในประเทศไทย จึงแพร่หลายไปในส่วนต่างๆ ของประเทศไทยเป็นเวลานานนับร้อยปี ซึ่งพระเครื่องที่ถูกสร้างขึ้นเหล่านั้น บรรดาเกจิอาจารย์หรือผู้สร้าง ก็มักจะนำไปแจกจ่ายให้กับบรรดาลูกศิษย์ลูกหา ส่วนที่เหลือก็จะนำไปบรรจุไว้ในเจดีย์บ้าง พระพุทธรูปบ้าง หรือแม้แต่นำเอาไปฝังดินไว้บ้างก็มี ซึ่งกรรมวิธีนี้ถูกเรียกงานในหมู่นักนิยมพระเครื่องว่าการบรรจุกรุ

เมื่อเวลาผ่านไป พระเครื่องที่อยู่ในครอบครองของบุคคลต่างๆ ก็ได้ถูกนำมาใช้ติดตัวบุคคลที่มีพระเครื่องไว้ในครอบครอง เพื่อแสดงถึงความเป็นศิษย์มีอาจารย์ วิชาความรู้ และความเป็นมงคล และมีความต้องการที่จะแสวงหาพระเครื่องเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากความเชื่อถือประสบการณ์อันเป็นมงคลจากการนำเอาระบบเครื่องนั้นติดตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระเครื่องที่มีอายุการสร้างนาน เป็นร้อยปีขึ้นไปซึ่งเรียกว่า “พระเก่า” จากการเสาะหาพระเครื่องมาไว้ในครอบครอง ทำให้พระเครื่องที่มีความสวยงาม มีประสบการณ์ และความเก่า ทำให้พระเครื่องนั้นกลายเป็นของหายากและมีราคาขึ้นมา

จากการที่พระเครื่องนั้นมีราคาค่าງวด ทำให้ผู้ที่ทำพระเครื่องปลอมเพื่อจำหน่าย จึงก่อให้เกิดอาชีพที่หากินกับการรับทำพระที่เป็นพระแท้ เพื่อนำมาจำหน่ายกับประชาชนผู้นิยมพระเครื่องทั่วไป ซึ่งคนเหล่านี้จะมีความชำนาญในการพิจารณาลักษณะและตำแหน่งพระเครื่อง ทำให้ได้รับความเชื่อถือจากผู้นิยมพระเครื่องทั่วไป ทำให้สามารถเช่า (ซื้อ) และปล่อย (ขาย) ได้โดยง่าย ซึ่งก็คือพ่อค้าพระหรือที่เรียกว่า “เชียนพระ” นั่นเอง

เชียนบางคนมีความชำนาญในการดูความแท้ของพระมาก จนได้รับความเชื่อถือจากผู้นิยมพระเครื่องทั่วไปและบรรดาเชียนด้วยกันเอง ในความสามารถในการพิจารณาพระจนไม่สามารถชี้ขาดและรับรองหรือการันตีพระ ได้ด้วยความเชื่อถือของผู้นิยมพระเครื่องคนอื่นๆ ซึ่งคนประเภทนี้จะถูกเรียกว่า “เชียนใหญ่” และพระที่อยู่ในครอบครองของบุคคลเหล่านี้มักจะถูกเชื่อว่า เป็นพระแท้ และมีความสวยงามสมบูรณ์ยิ่งกว่าพระที่อยู่ในมือของคนอื่นๆ อีกทั้งบรรดาเชียนใหญ่เหล่านี้นิยมแสวงหารามาไว้ในครอบครอง ก็มักจะเป็นพระหลักในวงการที่เป็นที่นิยมโดยทั่วไป ทำให้บรรดาเชียนใหญ่เหล่านี้กลายเป็นผู้มีฐานะร่ำรวยขึ้นมาจากการจำหน่ายพระเป็นอาชีพด้วย

จากการที่พระเครื่องบางชนิดมีราคาสูงและง่ายต่อการเปลี่ยนมือ เนื่องจากความสวยงามคุณค่าทางจิตใจ ราคานี้ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ซื้อขาย ขนาดที่เล็กง่ายต่อการพกพา อีกทั้งเป็นเครื่องแสดงฐานะของผู้ครอบครอง ทำให้พระเครื่องกล้ายเป็นสิ่งที่ได้รับความนิยมแพร่หลายในหมู่คนไทย ตลาดค้าพระเครื่องจึงกลายเป็นเส้นทางการฟอกเงินที่ได้รับความนิยมของบรรดาผู้ที่มีเงินที่ได้มารดมิชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้ที่ประสงค์จะรับเงินนอกระบบในประเทศไทย

ด้วยเหตุที่บรรดาเชียนใหญ่เหล่านี้ได้รับความเชื่อถือและมีทุนทรัพย์มาก อันเนื่องจาก การเป็นผู้ชำนาญในการพิจารณาพระเครื่อง จนสามารถซื้อขาย รับรอง และตีตราพระเครื่อง อีกทั้งยัง มีพระเครื่องที่ได้รับความนิยมและมีราคาสูงอยู่ในครอบครองเป็นจำนวนมาก จึงทำให้บุคคลเหล่านี้ มีหนทางใหม่ในการทำมาหากิน นั่นก็คือรับจ้างฟอกเงิน ซึ่งแท้จริงแล้วช่องทางในการฟอกเงินใน รูปแบบนี้มีนานาแฝด หากแต่บรรดาเจ้าของเงินสกปรกนั้นไม่นิยมใช้กันมากนัก เพราะมีวิธีการ อื่นที่ง่ายและสะดวกกว่า แต่มีมีการจัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นมาตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ทำให้การฟอกเงินในรูปแบบอื่น กระทำได้ยาก จึงทำให้กระบวนการฟอกเงินในวงการพระเครื่องได้รับความนิยมแพร่หลาย ซึ่ง ทั่วไปมักจะเป็นเงินซึ่งมีที่มาจากการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และคุกเมืองในช่วง หลังๆ นี้ก็มักจะได้รับความนิยมจากธุรกิจ nokkum หมายประเทศอื่นๆ ด้วย

กระบวนการฟอกเงินในตลาดพระเครื่องนั้นคุกเมืองจะไม่มีความลับซับซ้อนอะไร แต่ ทว่าการฟอกเงินในรูปแบบนี้กับยากยิ่งในการติดตามตรวจสอบมากกว่าวิธีการอื่น เนื่องด้วยพระ เครื่องนั้นเป็นวัตถุที่มีราคาหรือคุณค่าในตัวเอง เช่นเครื่องประดับหรืออัญมณีต่างๆ และมีขนาดที่ เล็กและสะดวกต่อการพกพามากกว่าวัตถุโบราณอื่น ๆ

วิธีการในการฟอกเงินในรูปแบบนี้อาจมีวิธีการแตกต่างกันไป ตามชื่อเสียง ประสบการณ์ รวมถึงสถานะทางการเงินของบรรดาเชียนใหญ่ที่ร่วมในกระบวนการฟอกเงินแต่ละคน โดยอาจจะสามารถตั้งข้อสังเกตในวิธีการได้ดังนี้

1. การเดินโดยก้าวโดยอาศัยพระเครื่อง การฟอกเงินแบบนี้เป็นรูปแบบที่ง่ายและเป็นที่ นิยมมากที่สุด กล่าวคือ กระบวนการฟอกเงินเหล่านี้จะใช้พระเครื่องเป็นเครื่องมือในการยกข้ามถ่าย โอนเงินที่มีวัตถุประสงค์อันปกปิดและไม่อาจสำแดงมาได้ ให้กล้ายเป็นเงินสะอาดและมีที่มา โดย มีบรรดาเชียนใหญ่เป็นตัวกลางด้วยการใช้การซื้อขายพระเครื่องบังหน้า ตัวอย่างเช่น ในการทุจริต ในวงการราชการรายหนึ่ง ซึ่งเป็นโครงการที่มีการคัดเลือกผู้รับประมูลเข้าทำงานให้ส่วนราชการ เมื่อผู้มีอำนาจอนุมัติจัดซื้อจัดจ้างรายดังกล่าว และผู้เข้าประมูลได้ตกลงราคาสินบนกันเรียบร้อยแล้ว เจ้าของเงินต้นทางจะส่งมอบพระเครื่ององค์หนึ่งให้กับผู้รับเงินปลายทาง ซึ่งสถานที่ขึ้นเงินนั้นก็คือ เชียนใหญ่ในตลาดพระที่ร่วมบวนการนั่นเอง เชียนใหญ่ซึ่งมีอาชีพหลักคือการหาพระเครื่องตามที่

ลูกค้าต้องการ ก็จะทำการเบิกเงินจากผู้สั่งจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาพระเครื่องตามคำสั่ง ซึ่งเงินก้อนนั้นก็คือเงินสินบนในการปฏิบัติหน้าที่โดยมีชื่อนั้นเอง และบรรดาเชียนใหญ่เหล่านั้นจะเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งเงินให้กับผู้รับปลายทางตามคำสั่ง พร้อมทั้งนำเอกสารพระเครื่องที่เปรียบเสมือนตัวแลกเงินนั้นกลับมาส่งคือให้กับผู้สั่งจ่าย โดยได้ค่าตอบแทนในรูปของกำไรหรือค่านายหน้า 5 – 25 เปอร์เซ็นต์ แล้วแต่กรณี หรือในบางครั้งเชียนใหญ่ซึ่งมีเงินทุนมาก ๆ ก็อาจจะใช้วิธีการนำเงินของตนไปใช้พระเครื่องนั้นๆ มา แล้วทำการโไมษณาให้เข้าเป็นการทั่วไปในนิตยสารพระเครื่องเพื่อ grub เกลื่อนพิธุ์ แล้วจึงนำไปขายคืนให้กับผู้สั่งจ่ายในราคาก่อตัวบริการแล้วก็มี เพียงเท่านี้เงินผิดกฎหมายก็สามารถจะเปลี่ยนมือไปได้โดยขอบด้วยกฎหมาย และยังสามารถสร้างพยานหลักฐานที่ใช้ในการพิสูจน์ที่มาของเงิน อีกทั้งความร่วมมือให้กับผู้ร่วมบวนการ ได้โดยง่าย หากแต่วิธีการนี้ไม่เป็นที่นิยมในการฟอกเงินจำนวนมากๆ ในคราวเดียว และยังแสดงพิธุ์ได้โดยง่าย

2. การฟอกเงินในตลาดพระเครื่อง โดยการปั่นราคาพระเครื่อง วิธีการนี้เป็นที่นิยมใช้เพิ่มสั่งจ่ายเงินหรือฟอกเงินคราวละมากๆ โดยวิธีการนี้อาจทำให้สามารถใช้พระเครื่ององค์หนึ่งแทนเงินที่ได้คราวนับสิบล้านบาท และหากยังต้องการติดตามเส้นทางของเงิน

การฟอกเงินในรูปแบบนี้ก่อนข้างกินเวลามาก ยุ่งยาก และค่าใช้จ่ายสูง แต่มีความคุ้มค่าในการลงทุนมากและมีพิธุ์ให้สังเกตดูอย่างมักจะเริ่มจากการที่ผู้สั่งจ่ายนำเอกสารพระเครื่ององค์ที่ไม่เคยถูกเปลี่ยnm มือในตลาดพระเครื่องเข้าสู่ตลาด ด้วยการประมวลในนิทรรศการประมวลอย่างง่ายดาย และกล้ายเป็นพระเครื่องที่ได้รับความยอมรับในตลาดพระภัยในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งทำให้พระเครื่องของผู้สั่งจ่ายที่ไม่มีราคาแม้แต่นาทเดียว กล้ายเป็นพระเครื่องที่มีราคาเป็นสิบล้านบาทในไม่กี่เดือนเท่านั้น ซึ่งผู้สั่งจ่ายรายหนึ่งๆ จะไม่ลงทุนสูงอย่างนี้กับพระเพียงองค์เดียวหรือสององค์ โดยมักจะสังเกตได้ว่าในรายการประมวลพระเครื่องหลายๆ รายการ จะมีบุคคลที่ไม่ใช่เชียนในตลาดพระสั่งสั่งพระเข้าประมวล แล้วได้รับรางวัลพร้อมๆ กันหรือติดๆ กันหลายรายการคราวละหลายๆ องค์ มือถึงเวลาที่จะต้องชำระราคาน้ำสั่งให้กับบริการออกกฎหมาย พระเครื่องเหล่านี้จะถูกเปลี่ยnm มืออย่างรวดเร็วจากเชียนพระที่ร่วมบวนการ โดยมักจะเริ่มจากการเปลี่ยnm มือจากผู้สั่งจ่ายไปยังเชียนพระในบวนการที่มีทุนน้อยที่สุดก่อนในราคาน้ำสั่งไม่สูงมากนัก ไปยังเชียนพระที่มีกำลังทางเศรษฐกิจสูงที่สุด ทำให้ราคาของพระเครื่ององค์นั้นทะยานไปสู่ราคานับสิบล้านบาทในช่วงเวลาสั้นๆ จนในที่สุดพระเครื่ององค์นั้นๆ ก็จะตกมาสู่มือของผู้รับเงินปลายทางเป็นรายสุดท้ายในราคาน้ำสั่งที่ได้ตกลงกันไว้แต่แรก และผู้ที่จะเข้ามาซื้อพระเครื่องนั้นเป็นรายสุดท้ายก็คือลูกหนี้หรือผู้สั่งจ่ายเงินนั้นเอง จากกระบวนการนี้ การชำระหนี้เงินออกกฎหมายก็จะเข้ามาสู่กระบวนการชำระหนี้ที่ขอบด้วยกฎหมายได้อย่างสมบูรณ์ มีที่มาของเงินอันสามารถตอบตาองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมายได้อย่างแน่นอน และหากที่จะตรวจสอบความผิดปกติได้

8. การดำเนินธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามกฎหมายการคัง ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 11 กันยายน 2542

“ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรม สัญญา หรือการดำเนินการใด ๆ กับสถาบันการเงิน ซึ่งใช้ทรัพย์สินประกอบการทำนิติกรรม สัญญา หรือการดำเนินการนั้น

“ทรัพย์สิน”หมายความว่า สังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) “อสังหาริมทรัพย์” ตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 139 หมายความว่า ที่ดินและทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดินนั้น และหมายความรวมถึงทรัพย์สิทธิ อันเกี่ยวกับที่ดินหรือทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้นด้วย สังหาริมทรัพย์ ตามความหมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 140 หมายความว่า ทรัพย์สินอื่นนอกจากสังหาริมทรัพย์ และหมายความรวมถึงสิทธิอันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นด้วย

“ผู้ทำธุรกรรม” “ผู้มอบหมาย” ผู้มอบอำนาจ” มีความหมายเช่นเดียวกันกับแบบ ปปง. 1 – 01 (รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด) ซึ่งได้อธิบายไว้แล้ว

“ผู้รายงาน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินที่มีหน้าที่รับทำธุรกรรม

ความหมายของทรัพย์สิน

“ทรัพย์สิน” หมายความรวมทั้งทรัพย์และวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 138)

“ทรัพย์” หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137)

เมื่อพิจารณามาตรา 137 ประกอบกับมาตรา 138 แล้วคำว่า “ทรัพย์” นอกจากจะหมายถึง วัตถุมีรูปร่างแล้วยังต้องเป็นวัตถุมีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาได้ และถือเอาได้ด้วย ล่าวคำว่า “ทรัพย์สิน” นั้นหมายถึง วัตถุมีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาได้ และถือเอาได้ประการหนึ่งด้วย

วัตถุไม่มีรูปร่าง หมายถึง สิ่งที่สามารถเห็นได้ด้วยตา สามารถจับต้องสัมผัสได้ เช่นเครื่องคิดเลข โทรศัพท์ พัดลม หนังสือ เก้าอี้ ปากกา

วัตถุไม่มีรูปร่างหมายถึง สิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา ไม่สามารถจับต้องสัมผัส เช่น แก๊ส กำลังแรงแห่งธรรมชาติ และยัง ได้แก่สิทธิ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับทรัพย์ดังที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 139 มาตรา 140 ด้วย แต่สิทธิ์ต่างๆ ที่จะเป็นทรัพย์สินนั้น จะต้องเป็นสิทธิ์ที่กฎหมายรับรองแล้ว เช่น กรรมสิทธิ์ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1308 – มาตรา 1366) สิทธิ์ครอบครอง (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1367

– มาตรา 1386) การจ่ายออม (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1387) สิทธิอาศัย (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1402) สิทธิเหนือพื้นดิน (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1410 – มาตรา 1416) สิทธิเก็บกิน (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1417) การติดพันในอสังหาริมทรัพย์ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1429 – มาตรา 1434) จำนำ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 747) จำนอง (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 702) ลิขสิทธิ์ (ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537) สิทธิในเครื่องหมายการค้า (ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534)

คำว่าทรัพย์สินตามความหมายนี้จึงหมายความรวมถึง อสังหาริมทรัพย์ และ อสังหาริมทรัพย์

1) อสังหาริมทรัพย์

“อสังหาริมทรัพย์” หมายความว่า ที่ดินและทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดินที่มีลักษณะเป็นการถาวรหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินหรือทรัพย์อันติดอยู่กับที่ดิน หรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้นด้วย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 139)

1. ที่ดิน คือพื้นดินทั่วๆ ไป ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 1 ได้ให้ความหมายของที่ดินไว้ว่า ที่ดินหมายความว่า พื้นดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บัว ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลเด็ดด้วย

2. ทรัพย์อันติดกับที่ดิน ได้แก่

2.1 ทรัพย์ที่เกิดหรือติดกับที่ดินโดยธรรมชาติ เช่น ไม้เข็นต้น

2.2 ทรัพย์ที่ติดกับที่ดิน โดยมีผู้นำมาติด เช่น สิ่งก่อสร้าง สะพาน เป็นต้น

2.3 ทรัพย์ซึ่งประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน คือทรัพย์ที่เป็นส่วนรวม หรือควบประกอบเป็นพื้นดิน เช่น แม่น้ำ ลำคลอง แร่ธาตุ กระด适ราย ซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติ

2.4 สิทธิอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

ประเภทที่หนึ่งคือ สิทธิเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยตรง ได้แก่ สิทธิครอบครอง และสิทธิใช้สอยและได้ซึ่งดอกผล สิทธิที่จะจำหน่ายหรือโอน สิทธิที่จะติดตามเจ้ากืนจากผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ การจ่ายออม สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน การติดพันในอสังหาริมทรัพย์ และสิทธิจำนอง ถือว่าเป็นสิทธิที่เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยตรง สิทธิต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นอสังหาริมทรัพย์

ประเภทที่สองคือ สิทธิที่เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินทางอ้อม คือสิทธิซึ่งไม่ได้เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยตรง แต่เป็นสิทธิที่เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์อย่างอ่อนชื่นซึ่งติดอยู่กับที่ดินอีกทอด

หนึ่ง เช่น บ้านที่ปลูกบนที่ดินเป็นอสังหาริมทรัพย์ หากเจ้าของบ้านนั้นไปจำนำอง สิทธิ์จำนำของบ้านก็ถือว่าเป็นสิทธิ์เกี่ยวกับที่ดินด้วย จึงเป็นอสังหาริมทรัพย์

2) อสังหาริมทรัพย์

“อสังหาริมทรัพย์” หมายความว่า ทรัพย์สินอื่นนอกจากอสังหาริมทรัพย์ และหมายความรวมถึงสิทธิ์อันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นด้วย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 140)

อสังหาริมทรัพย์จึงได้แก่ ทรัพย์ที่เคลื่อนที่ได้ หมายถึงทรัพย์ที่เคลื่อนย้ายไปได้โดยไม่เสียรูปทรง หรือรูปลักษณ์ของตัวทรัพย์ เช่น สุนัข ลิง กวาง รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เรือ (เรือมีหอย ประเภทด้วยกัน เช่น เรือกำปั่น เรือกำปั่นไฟ หรือเรือกลไฟ เรือกำปั่นยนต์ หรือเรือยนต์ เรือกำปั่น หรือเรือใบ เรือกล เรือกลไฟเล็ก เรือเดินทะเล เรือเล็ก หรือโน้มถั่ย เรือเปิดทะเล เรือสำราญ เรือในสายเดียว และ เรือสำราญ เป็นต้น) การเคลื่อนที่ได้นี้ อาจเกิดจากแรงแห่งตัวทรัพย์นั้นเอง เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรืออาจจะเกิดจากแรงงานภายนอกช่วยทำให้เคลื่อนที่ก็ได้ เช่น ปากกา วิทยุ โทรศัพท์ ตรงข้ามกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นทรัพย์ที่เคลื่อนที่ไม่ได้

สิทธิ์ทั้งหลายอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ สิทธิ์ใดๆ ที่เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ย่อมเป็นสังหาริมทรัพย์ทั้งสิ้น เช่น กรรมสิทธิ์หรือสิทธิ์ครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ บุริมสิทธิ์พิเศษ ชนิดที่เป็นบุริมสิทธิ์เหนือสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 25 (บุริมสิทธิ์พิเศษเหนือสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 259 มีอยู่ด้วยกัน 7 ประเภท คือ 1. เช่าอสังหาริมทรัพย์ 2. พักอาศัยในโรงแรม 3. รับขนคนโดยสารหรือของ 4. รักษาอสังหาริมทรัพย์ 5. ซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ 6. ค่าเมล็ดพันธุ์ ไม้พันธุ์ หรือปุ๋ย 7. ค่าแรงงานกลิกรรม หรือ อุตสาหกรรม) จำนำ สิทธิ์ในทุนส่วน สิทธิ์ยืดหน่วง ลิขสิทธิ์ และสิทธิ์ในเครื่องหมายการค้า

9. ตัวอย่างธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นได้แก่

ธุรกรรมที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ 5 ล้านบาทหรือกว่าันนั้นขึ้นไป ใช้แบบ ป.ป.ง. 1-02 ตามรายละเอียดดังนี้

1. ประเภทธุรกรรมที่ต้องรายงานได้แก่

- จำนำ ไถ่ถอนจำนำ หลักหลังไถ่ถอน ปลดจำนำ
- จำนำ ปลดจำนำ
- การซื้อ ขาย เช่าหรือให้เช่าทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์

- การซื้อ ขาย เช่าหรือให้เช่าทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์บางประเภท(ตามประเภททรัพย์สินที่ต้องรายงาน)
 - การโอนเงินข้ามประเทศระหว่างธนาคารโดยทาง S.W.I.F.T
 - การโอนเงินในประเทศโดยใช้ระบบบาทเนตตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยบริการบาทเนต แต่เนื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้ออกใช้ข้อมูลนี้ จากธนาคารแห่งประเทศไทย จึงให้สาขาไม่ต้องรายงานธุรกรรมดังกล่าว
 - อื่น ๆ ได้แก่ ธุรกรรมใด ๆ ที่ทำกับธนาคารที่มีมูลค่าทรัพย์สิน (เฉพาะอสังหาริมทรัพย์) ตั้งแต่ 5 ล้านบาทหรือกว่าันนึ่นขึ้นไป
- 2. ทรัพย์สินที่ต้องรายงาน กรณีอสังหาริมทรัพย์ได้แก่ ที่ดิน หรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง กรณีสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ เรือกำปั่น เรือที่มีระหว่างตั้งแต่ 6 ตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือยนต์ที่มีระหว่างตั้งแต่ 5 ตันขึ้นไป แพ ยานพาหนะ เครื่องมือ หรือเครื่องจักรกลอื่นใด
 - รายการธุรกรรมจำนวนที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 27 ตุลาคม 2543 หากมีการสลักหลัง ไถ่ถอนตั้งแต่วันที่ 27 ตุลาคม 2543 เป็นต้นไป ให้ใช้ราค่าประเมินของธนาคารเป็นเกณฑ์ในการรายงานโดยหากมีมูลค่าตั้งแต่ 5 ล้านบาทหรือกว่าันนึ่นขึ้นไป
- 3. ทรัพย์สินที่ไม่ต้องรายงาน ทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ที่ทำกับสถาบันการเงิน ตามข้อยกเว้น เช่น จำนำเงินฝาก จำนำหุ้น เป็นต้น
- 4. การคิดมูลค่าทรัพย์สินในการรายงาน

10. การดำเนินการธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

10.1 ความหมาย รูปแบบ และลักษณะของ ธุรกรรม

คำว่า “ธุรกรรม” (Transaction หรือ Activity) นั้น โดยทั่วไปมักถูกใช้กันในทางธุรกิจ การเงินการธนาคาร เช่น การฝากเงิน การถอนเงิน หรือ โอนเงิน เป็นต้น (นิก. เกวิคุล, 2543, หน้า 100) ทั้งนี้รวมถึงการติดต่ออื่นๆ ที่ไปกราทำกับธนาคาร เช่นการขอเปิดวงเงินเบิกเงินเกินบัญชี (Over Draft หรือ O/D) การขอเปิดเดตเตอร์อฟเครดิต หรือ L/C หรือการทำสัญญาภัยเงิน กิจกรรม ต่างๆ เหล่านี้รวมถูกเรียกว่า “ธุรกรรม” ทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ ตามมาตรการของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงได้มีการกำหนดคำนิยามว่า “ธุรกรรม” ไว้เป็นการเฉพาะ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ธุรกรรม” ไว้ดังนี้

“ธุรกรรม” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรม สัญญา หรือ การดำเนินการใดๆ กับผู้อื่นทางการเงิน ทางธุรกิจ หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน

จากคำนิยามของคำว่า “ธุรกรรม” ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ข้างต้น “ธุรกรรม” จึงอาจแบ่งออกเป็นการกระทำประเภทต่างๆ ได้ 3 ประเภท คือ

- 1 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรม หรือสัญญา
- 2 การดำเนินกิจการใด ๆ กับผู้อื่นทางการเงินหรือทางธุรกิจ
- 3 การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน
 - 1) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมหรือสัญญา

โดยที่คำว่า “นิติกรรม” และ “สัญญา” เป็นคำที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1) ความหมายของ “นิติกรรม”

ในช่วงก่อน พ.ศ. 2468 ประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติอันเกี่ยวกับนิติกรรมเลย แต่ได้นำหลักกฎหมายลักษณะสัญญา (Law of Contract) ของอังกฤษ มาปรับใช้เป็นส่วนใหญ่ ต่อมาด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีบทบัญญัติเพื่อการวางแผนอย่างแน่ชัดในเรื่องนิติกรรมนี้ จึงได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 1 ฉบับ พ.ศ.2468 ซึ่งได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ของนิติกรรมไว้ลักษณะ 4 ตั้งแต่มาตรา 112 – 115 และลักษณะ 5 ระยะเวลา ตั้งแต่มาตรา 156 – 162 และลักษณะ 6 อายุความ ตั้งแต่มาตรา 163 – 193 โดยบทบัญญัติทั้งหมดได้ใช้บังคับมานับตั้งแต่นั้นเป็นระยะเวลาเกือบ 70 ปี จนในปี พ.ศ.2535 ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 1 แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจสอบใหม่ พ.ศ. 2535 ซึ่งได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในเรื่องนิติกรรม ระยะเวลา และอายุความขึ้นใหม่โดยได้กำหนดให้บทบัญญัติอันเกี่ยวกับนิติกรรมไว้ในลักษณะ 4 เช่นเดิม

ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับ พ.ศ.2468 ซึ่งเป็นฉบับเดิมได้กำหนดบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความหมายของนิติกรรมไว้ในมาตรา 112 แต่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับใหม่ ซึ่งใช้ใน พ.ศ.2535 อันเป็นปัจจุบันนี้ แม้ลำดับมาตราอันเกี่ยวกับนิติกรรมจะได้เปลี่ยนแปลงไป โดยบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความหมายของนิติกรรมได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 149 แต่เนื้อหาของสาระสำคัญยังคงเดิม คือ “นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัครมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ

เปลี่ยนแปลง สงวน หรือรับซึ่งสิทธิ” ซึ่งความหมายดังกล่าวเนื่องจากอ่านแล้วค่อนข้างเข้าใจยาก จึงมีนักกฎหมายอาชญาศึกษาและนักนิติศาสตร์ให้คำจำกัดความของนิติกรรมไว้ดังนี้

พจนานุกรมให้คำจำกัดความของนิติกรรมว่า “นิติกรรม (กฎหมาย) น. การใดๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัครมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อเปลี่ยนแปลง สงวน หรือรับซึ่งสิทธิ”

พระยาเพพวิทูร ได้ให้คำจำกัดความว่า “นิติกรรม ได้แก่ การแสดงเจตนาของบุคคลโดยมีความประสงค์มุ่งจะให้เกิดผลโดยกฎหมาย ในอันที่จะก่อหรือเปลี่ยนแปลงหรือโอนหรือสงวนหรือรับซึ่งสิทธิ”

ศาสตราจารย์ ดร. จีด เศรษฐบุตร ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “นิติกรรมเป็นการที่บุคคลกระทำโดยเจตนามุ่งผลในกฎหมายและกฎหมายบังคับให้เกิดผลตามเจตนา”

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมทย์ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “นิติกรรม แปลโดยศัพท์หมายถึงการกระทำในกฎหมาย โดยอรรถย่อ มุ่งถึงการกระทำที่จะเกิดผลบังคับกันได้ตามกฎหมาย”

ศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ หุตะสิงห์ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “นิติกรรม ก็คือการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคล ด้วยการแสดงเจตนาออกมาโดยมุ่งประสงค์จะให้เกิดผลในกฎหมายขึ้นระหว่างบุคคล”

ศาสตราจารย์ ศักดิ์ สนองชาติ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “นิติกรรม ก็คือการกระทำการของบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมายและมุ่งประสงค์จะให้เกิดผลในกฎหมาย ผูกพันกันในการก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือรับซึ่งสิทธิ”

ศาสตราจารย์ไชยยศ เหนะรัชตะ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “นิติกรรม ก็คือ การกระทำการของบุคคล โดยการกระทำนั้นเป็นการ โดยชอบด้วยกฎหมาย และมุ่งที่จะก่อให้เกิดผลในทางกฎหมาย ซึ่งผลในทางกฎหมายนั้นเป็นการก่อ เปเปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือรับซึ่งสิทธินี้อาจรวมเรียกว่า “การเคลื่อนไหวแห่งสิทธิ”

1.2) ตัวอย่างการกระทำนิติกรรม

- นายแคงต้องการซื้อข้าวสารมาหุงรับประทาน จึงขอซื้อข้าวสารจากนายดำเนาของร้านค้าขายข้าวสาร 1 ถังในราคา 150 บาท นายดำเนาลงขายข้าวสาร 1 ถัง ราคา 150 บาทให้ นายแคง ดังนั้นถือว่านายดำเนาและนายแคงได้ทำนิติกรรมต่อกันแล้ว (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 453)

2) นายแคงมีที่ดินซึ่งมีโฉนดแล้ว 5 แปลง จึงประกาศขายที่ดิน แปลงที่ดินโฉนดเลขที่ 5 ในราคานั่งล้านบาท นายคำได้ดูที่ดินแปลงดังกล่าวแล้วพอใจ จึงตกลงซื้อในราคานั่งล้านบาท ตามที่นายแคงประกาศขายนั้น ซึ่งทั้งนายแคงและนายคำได้ไปจดทะเบียนการซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดินแปลงนั้นอยู่ในเขตอำเภอ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 456) ดังนี้ถือว่านายแคงและนายคำได้ทำนิติกรรมต่อกันแล้ว

3) นายแคงอายุ 75 ปี ได้ทำพินัยกรรมแบบเอกสารเขียนเองทั้งฉบับว่า เมื่อตนเองถึงแก่ความตายแล้ว ขอยกทรัพย์สินทั้งหมดของตนให้นายคำผู้เป็นบุตรคนโตแต่ผู้เดียว แล้วลงวันเดือนปี และลายมือชื่อของนายแคงไว้ในพินัยกรรมฉบับดังกล่าวนั้น ดังนี้ถือว่านายแคงได้ทำนิติกรรมแล้ว (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1657) ต่อมาเมื่อนายแคงถึงแก่ความตายทรัพย์สินของนายแคงทั้งหมดซึ่งเรียกว่าทรัพย์มรดกของนายแคงนั้นย่อมตกทอดแก่นายคำผู้เป็นพยาบาลโดยพินัยกรรม

4) การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ทำให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ เป็นนิติกรรม (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1299)

1.3) ตัวอย่างการกระทำที่ไม่เป็นนิติกรรม

1) นายแคง ได้นบอกรับนายคำซึ่งเป็นเพื่อนกันว่า หากนายคำปลูกบ้านหลังใหม่เสร็จ และทำบุญขึ้นบ้านใหม่เพื่อเข้าอยู่เมื่อใด นายแคงจะซื้อชุดรับแขกครุ่นใหม่ราคา 35,000 บาทมามอบให้นายคำ ต่อมาเมื่อบ้านปลูกสร้างเสร็จและนายคำทำบุญขึ้นบ้านใหม่และได้เข้าไปอยู่ในบ้านหลังดังกล่าวแล้ว และนายแคงได้มาร่วมงานบ้านใหม่นั้นด้วย แต่นายแคงไม่ยอมซื้อชุดรับแขกมามอบให้นายคำตามที่ได้นบอกรับไว้ นั้นเลย ดังนั้นนายคำจะเรียกร้องหรือฟ้องเรียกให้นายแคงส่งมอบชุดรับแขกราคา 35,000.- บาท ให้แก่ตนไม่ได้ เพราะไม่ใช่การทำนิติกรรมต่อ กัน

2) คำพิพากษาของศาลแสดงหรือให้บุคคลได้สิทธิหรือมีสิทธิอย่างใดนั้น บุคคลนั้นย่อมได้สิทธิหรือมีสิทธิตามคำพิพากษานั้น โดยสมบูรณ์ แม้จะเป็นจำพวกสังหารินทรัพย์ไม่จำต้องขอให้จดทะเบียนเสียก่อน การจดทะเบียนเป็นแต่เพียงทรัพย์สิทธิที่จะใช้บัณฑิตภายนอกเท่านั้น (ถึงจะได้มาโดยประการอื่นไม่ใช่ได้มาโดยนิติกรรม (คำพิพากษาฎีกาที่ 352/2488))

3) ใบมอบฉันทะซึ่งทำขึ้นในขณะผู้มอบป่วย มีสติไม่ปกติ พูดจาไม่รู้เรื่อง ผู้อื่นต้องจับมือและลายมือให้เซ็นชื่อนั้น ย่อมไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย (ไม่ถือว่าเป็นการทำนิติกรรม (คำพิพากษาฎีกาที่ 1568/2497))

4) เดิมผู้ร้องพิพาทกับจำเลย ที่สูดได้ประนีประนอมยอมความกันโดยผู้ร้องยอมชำระเงินแก่จำเลย 6,000.- จำเลยยอมให้โอนใส่ชื่อผู้ร้องในโฉนดรายพิพาทและศาลได้พิพากษาตามยอมไปแล้ว ดังนี้แม่จำเลยเป็นหนี้โจทก์และนำโฉนดให้โจทก์ยึดถือไว้เป็นประกัน แต่ไม่ได้จด

จะเป็นไป และแม่ค้าจะได้พิพากษาให้จำเลยใช้หนี้โจทก์แล้วก็ตาม โจทก์ห้ามลิขิตในที่พำนีไป กว่าผู้ร้องอย่างใดไม่ เพราะสิทธิในการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ที่รายพิพากษาตามพิพากษาตามยื่อม ยังคงเป็นของผู้ร้องอยู่ (ถือว่าได้มาโดยประการอื่น ไม่ใช่ได้มาโดยนิติกรรม (คำพิพากษากฎีกาที่ 1660/2498))

5) การได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยผลแห่งกฎหมาย เช่น การได้มาซึ่งสิทธิ์ด้านน่วง (มาตรา 241) การได้มาซึ่งการครอบครองปรปักษ์ (มาตรา 1382) การได้มาซึ่งการจำยอม (มาตรา 1401) การได้รับมรดก (มาตรา 1599 และ 1603) ไม่ถือเป็นการได้มาโดยนิติกรรม แต่ถือว่าเป็นการได้มาโดยทางอื่นนอกจากนิติกรรม

2. ความหมายของสัญญา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 ลักษณะ 2 ว่าด้วยสัญญา มีได้ให้คำจำกัด ความของสัญญาว่าคืออะไร แก่พจนานุกรมให้คำจำกัดความไว้ว่า “สัญญาคือความตกลงระหว่างบุคคลสองฝ่ายหรือ多方 ฝ่ายว่าจะกระทำการหรือละเว้นการอย่างใดอย่างหนึ่ง”

ศาสตราจารย์ไชยศ เหมะรัชตะ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “สัญญา คือนิติกรรมหลายฝ่าย ซึ่งเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป แต่ละฝ่ายอาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือ多方 คนรวมกันเป็นฝ่ายเดียวกันก็ได้ โดยต่างได้ตกลงยินยอมกันก่อให้เกิดหนึ่งขึ้นซึ่งอาจเป็นหนึ่งให้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการใดๆ ก็ได้”

ด้วยเหตุนี้ สัญญาจะต้องมีคู่สัญญาอย่างน้อย สองฝ่าย ส่วนแต่ละฝ่ายจะมีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากเท่าใดนั้น บทบัญญัติของกฎหมายไม่ได้จำกัดไว้และการเกิดสัญญาได้นั้น จะต้องมีการแสดงเจตนาอันเป็นคำเสนอ ฝ่ายหนึ่ง และมีคำสนองรับการแสดงเจตนาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งคำเสนอและคำสนองจะต้องถูกต้องตรงกันจึงจะเกิดเป็นสัญญานั่นนักกฎหมายบางท่านให้ความเห็นว่า สัญญาคือนิติกรรม แต่นิติกรรมไม่จำเป็นต้องเป็นสัญญาเสมอไป ตัวอย่างเช่น

1) การกระทำที่เป็นสัญญา เช่นนายแดงต้องการกู้เงินจำนวนด้วย 100,000 บาท เมื่อนายดำรู้ถึงการแสดงเจตนาของนายแดงแล้ว นายดำได้แสดงเจตนาสนองตอบต่อนายแดงว่าตกลงให้ นายแดงยืมเงิน 100,000 บาท ตามจำนวนเงินที่นายแดงเสนอขอถูกนั้น ดังนี้ถือว่านายแดงได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกับนายดำแล้ว สัญญากู้ยืมเงินระหว่างนายแดงกับนายดำได้เกิดขึ้นแล้ว เป็นต้น

2) การกระทำที่ไม่เป็นสัญญา เช่น นายแดงได้ทำพินัยกรรมแบบเอกสารเขียนเองทั้งฉบับยกทรัพย์สินทั้งหมดของตนให้นายขาวบุตรคนโตของตนแต่ผู้เดียว ดังนี้พินัยกรรมนั้นไม่เป็นสัญญา เพราะพินัยกรรมที่นายแดงทำขึ้นแต่ฝ่ายเดียว โดยไม่ต้องมีนายขาวมาแสดงเจตนาตอบรับ การแสดงเจตนานั้น ก็สมบูรณ์แล้ว ซึ่งนายแดงตายนลงเมื่อได้แล้วพินัยกรรมฉบับดังกล่าวมีผลใช้

บังคับทันที โดยทำให้นายข้ามีสิทธิได้รับทรัพย์มรดกทั้งหมดของนายแดงแต่ผู้เดียว สิทธิที่ได้รับทรัพย์มรดกดังกล่าวจึงมิได้เกิดจากสัญญา แต่เกิดจากนิติกรรมฝ่ายเดียว

หรือ เช่น รายงานต์ของนายแดงคันหนึ่งถูกคนร้ายลักไป นายแดงจึงได้ลงประกาศในหนังสือพิมพ์ว่าถ้าผู้ใดพบรายงานต์คันดังกล่าวแล้วนำมาคืนให้แก่ตนได้ภายใน 1 เดือนแล้วตนจะให้รางวัล 20,000.- บาท คำประกาศของนายแดงจึงเป็นคำมั่น ถ้าต่อมาอีก 15 วัน นายคำไปพบรถคันดังกล่าวเข้า และจำใจได้ว่าเป็นรถของนายแดงจึงนำมาคืนให้นายแดง ดังนี้ นายแดงต้องให้รางวัล 20,000.- บาทแก่นายคำ ตามที่ให้คำมั่นไว้ แม้ว่านายคำจะไม่รู้ว่านายแดงประกาศให้รางวัลก็ตาม สิทธิที่นายคำจะได้รับรางวัล 20,000.- บาทดังกล่าวจึงมิให้เกิดจากสัญญา แต่เกิดจากการออกนโยบายให้คำมั่นว่าจะให้รางวัลแก่ผู้กระทำการได้ตามคำมั่น ซึ่งเป็นนิติกรรมฝ่ายเดียวนั้น

10.2 การดำเนินการใดๆ กับผู้อื่นทางการเงินหรือทางธุรกิจ

ลักษณะของธุรกรรมประเภทนี้เป็นการกระทำในลักษณะสองฝ่ายซึ่งแต่ละฝ่ายอาจจะมีบุคคลที่กระทำการร่วมกันมากกว่าหนึ่งคน โดยมีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์คือ มุ่งผลประโยชน์ในทางธุรกิจ เช่นการซื้อขายตัวแลกเงิน การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ หรือการซื้อเงินสด เช่น เป็นต้น

10.3 การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ลักษณะของธุรกรรมประเภทนี้นั้นที่เป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137) ดังนั้นไม่ว่ามีการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น การซื้อขาย เช่า ให้ ยืม เป็นต้น ก็ถือว่าเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น การขายที่ดิน ลิ่งปลูกสร้าง เครื่องเพชร การเช่าที่ดิน การยกรถยนต์ให้ เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคำว่า “ธุรกรรม” ที่กำหนดไว้ในบทนิยามนี้อาจมีความหมายกว้าง ประกอบไปกว่าที่ยกตัวอย่างมาก จนถึงอาจจะกล่าวได้ว่าการให้บันทึกในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ไม่สามารถอธิบายความให้ชัดเจนเท่านั้น ยังเปิดช่องว่างให้มีการตีความได้หลายหลายเกินไป โดยเฉพาะข้อความ “การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน” ในตอนท้าย

แม้คำว่า “ธุรกรรม” ในพระราชบัญญัตินี้อาจเปรียบเทียบกันได้กับคำว่า “Financial Transaction” ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย (Money Laundering Control Act of 1986 - MLCA) ซึ่งมีการร่างไว้อย่างไม่รัดกุมนัก และมีการตีความค่อนข้างจะกว้าง ครอบคลุมทุกอย่างที่เป็นการจำหน่ายจ่ายโอน (Disposition) ซึ่งกระทำต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดแต่เนื่องจากคำว่า “ธุรกรรม” ที่กล่าวถึงในบทบัญญัตินี้ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เกี่ยวพันโดยตรงกับหน้าที่ในการ

รายงานและการตรวจสอบการทำธุรกรรม ซึ่งมิได้ครอบคลุมเฉพาะในส่วนของธนาคารหรือสถาบันการเงินเท่านั้นยังรวมถึง สำนักงานที่ดิน และผู้ประกอบอาชีพหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนดังนี้ บทนิยามของคำว่า “ธุรกรรม” ในพระราชบัญญัตินี้จึงจำเป็นต้องมีความหมายที่ครอบคลุมกิจกรรมกระทำการดำเนินการทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการฟอกเงิน ได้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

10.4 ความหมาย รูปแบบ และลักษณะของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” (Suspicious Transaction หรือ Unlawful Activity) ”วัดนี้

“ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายความว่า ธุรกรรมที่มีความซับซ้อน ผิดไปจากกระทำธุรกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำกันอยู่ตามปกติ ธุรกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อ ได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง

“ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 คือสถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน รวมผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการหรือให้คำแนะนำในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุน หรือการเคลื่อนย้ายทุน ซึ่งถ้าผู้ที่มีหน้าที่ต้องรายงานตามมาตรา 13, 14 และมาตรา 16 ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษตามมาตรา 62 คือระวังโภยปรับไม่เกินสามแสนบาท

จากความหมายในบทนิยามดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางลักษณะเบื้องต้นในการพิจารณาว่าธุรกรรมลักษณะใดบ้างที่จะถือว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย แก่ผู้มีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมที่น่าสงสัยไว้ ดังนี้เบื้องต้น ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยจะต้องมีรูปแบบและลักษณะเป็น “ธุรกรรม” ตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 4.1.1 และนอกจากนี้จะต้องมีลักษณะพิเศษ ดังต่อไปนี้

1. มีความซับซ้อน (Unusual or Unjustified Complexity)
2. ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ (No Economic Justification)
3. หลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้มีการรายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมาย (Structuring or Avoiding The Reporting of Transactions)
4. เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน (Connected With The Commission of Predicate Offence)

จากการศึกษาคำนิยามของคำว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ข้างต้น จะเห็นได้ว่ายังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับผู้มีหน้าที่ต้องรายงานเพราะเรื่องการรายงานการทำธุรกรรมหรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย การกำหนดคำนิยามไว้เฉพาะใน มาตรา 3 อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะให้ผู้มีหน้าที่รายงาน เกิดความรู้ความเข้าใจที่ดีจนสามารถพิจารณาได้ว่าธุรกรรมใดเป็นธุรกรรมปกติ ธุรกรรมใดเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่ตนมีหน้าที่ต้องรายงาน

11. ลักษณะธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

1. แนวทางในการกำหนดรูปแบบและลักษณะของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

1.1 ธุรกรรมที่มีความซับซ้อนผิดไปจากการทำธุรกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำกันอยู่ตามปกติ

โดยทั่วไปการทำธุรกรรมในการดำเนินธุรกิจสุจริตใดๆ ย่อมต้องการรูปแบบที่ง่ายรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับกันในแวดวงธุรกิจ แต่นักคลิชซึ่งมีเจตนาทุจริตต้องการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดกฎหมาย จำเป็นต้องสร้างความสับสนให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งติดตามตรวจสอบทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบดังกล่าว จึงจะทำให้ธุรกรรมนั้นซับซ้อนไปกว่าที่คณทั่วๆ ไปจะทำกัน เพื่อกลบเกลื่อนหรือเบนความสนใจ หรือเจตนาสร้างความยากลำบากให้เกิดขึ้นในการติดตามร่องรอยในการกระทำความผิด

1.2 ธุรกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ

การทำธุรกิจตามธรรมดาย่อมต้องการมีการคิดคำนวณตื้นทุนและผลตอบแทนหรือกำไรแต่การฟอกเงินเป็นกิจกรรมที่อาชญากรประสงค์จะให้เกิดผล คือ ทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยหรือเงินสกปรกคูหมំอนเงินสะอาด เป็นสำคัญ เพื่อให้ประสบผลดังกล่าว ซึ่งอาจเห็นได้ว่าในการทำธุรกรรมนั้นแม้มีแต่จะขาดทุน หรือเห็นได้ชัดว่าไม่มีประโยชน์ กำไรจะทำธุรกิจนั้น เพราะไม่เห็นว่าจะทำให้เกิดผลกำไรขึ้นมาได้อย่างไร อาชญากรหรือนักฟอกเงินก็ประสงค์จะดำเนินธุรกิจนั้นต่อไป

1.3 ชูกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ได้กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 หมวด 2 การรายงาน และการแสดงตน ตั้งแต่มาตรา 13 – มาตรา 23 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการแสดงตน การรายงาน และการบันทึกข้อเท็จจริง ดังรายละเอียดที่ปรากฏในบทที่ 2 แล้วนั้น เช่น การรายงาน ชูกรรมเงินสดที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป หรือชูกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไป เป็นต้น ซึ่งบุคคลทั่วไปสุจริตส่วนใหญ่จะยอมรับภาระในการให้ข้อมูลแก่สถาบันการเงินเกี่ยวกับตนเอง และรายละเอียดของชูกรรมที่ทำแต่อาชญากร หรือนักฟอกเงินกลับไม่ต้องการให้มีข้อมูลใดๆ เชื่อมโยงไปกับตนเอง และกิจการสกปรกของตนเองได้ จึงต้องพยายามหาทางหนีเบี่ยงการรายงาน

1.4 ชูกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดมูลฐาน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3 ได้กำหนดบทนิยามของคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ไว้ ซึ่งได้แก่ความผิดอาญาทั้งล้วน 7 ประเภท โดยความผิดฐานฟอกเงินตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการกระทำ “ความผิดมูลฐาน” ทั้ง 7 ประเภท ดังกล่าว ดังนั้นชูกรรมใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดมูลฐาน จึงเป็นชูกรรมที่มีเหตุอันควรลงสัญญาจะนำไปสู่ความผิดฐานฟอกเงินนั่นเอง

2. ตัวอย่างชูกรรมที่มีเหตุอันควรลงสัญญา

- 1) ชูกิจที่มีเหตุอันควรลงสัญญา ใช้แบบ ป.ป.ง. 1.03 (ตามเอกสารแนบแฟ่่นที่ 10/3)

ชูกรรมที่มีเหตุอันควรลงสัญญา หมายความว่า ชูกรรมที่มีความซับซ้อนผิดไปจากการทำชูกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำอยู่ตามปกติ ชูกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ ชูกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือชูกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือ อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำชูกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง

- 2) ตัวอย่างของชูกรรมที่มีเหตุอันควรลงสัญญาจะเกี่ยวกับการฟอกเงิน

- (1) มีการฝ่าก ถอนหมายครั้งในวันนั้นๆ ณ ที่สาขาเดียวกัน รวมแล้วจำนวนเกินกว่า 2 ล้านบาท หรือกว่านั้นขึ้นไป หรือฝ่าเงินโดยแยกใบนำฝ่าหมายใบเพื่อให้การฝ่ากในแต่ละ รายการไม่เป็นที่สังเกตเห็นได้ แต่ยอดรวมของการฝ่าหั้งหมวดเป็นยอดที่มีจำนวนมาก
- (2) มีผู้ฝ่าเงินจำนวนมาเข้าบัญชีเดียวกัน โดยไม่มีเหตุผล
- (3) ลูกค้าไม่เติมใจที่จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวลูกค้าในเวลาที่บัญชี หรือใช้ข้อมูลที่ เป็นเท็จหรือเปิดบัญชีที่ไม่สอดคล้องกับประเททธรคิจ
- (4) ลูกค้าเปิดบัญชีหลายบัญชีและกระจายฝ่าเงินในบัญชีต่าง ๆ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วเป็น ยอดเงินจำนวนมาก
- (5) ลูกค้าโอนเงินจำนวนมากไปต่างประเทศ ด้วยคำสั่งจ่ายเงินเป็นเงินสด หรือโอนเงิน เข้าออกโดยทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ไม่สามารถหาเหตุผลมาอธิบายได้ หรือไม่มีการผ่านบัญชี
- (6) มีการถอนหรือโอนเงินจำนวนออกจากบัญชีของลูกค้าในวันเดียวกับหรือวันถัดจาก วันที่มีการฝ่าเงิน
- (7) ลูกค้าแลกเปลี่ยนเงินไปเป็นเงินสกุลอื่นบ่อยครั้ง
- (8) ลูกค้าซื้อ หรือนำฝ่าเช็คเดินทาง คราฟต์ หรือตราสารทางการเงินอื่นบ่อยครั้ง
- (9) ลูกค้ามีรายการเงินฝ่าหรือเงินกู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการค้า ยาเสพติด ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี
- (10) ลูกค้าถ่ายเงินโดยอთรัพลีสินที่ไม่ทราบแหล่งที่มา หรือไม่สอดคล้องกับฐานะ ของลูกค้ามาเป็นหลักประกัน ฯลฯ